

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra jazyků (PEF)

Bakalářská práce

**Jazyková politika a její implementace do univerzitního
jazykového vzdělání v České republice**

Oksana Hadiatska

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Oksana Hadiatska

Podnikání a administrativa

Název práce

Jazyková politika a její implementace do univerzitního jazykového vzdělání v České republice

Název anglicky

Language policy and its implementation in university language education in the Czech Republic

Cíle práce

Na českých univerzitách studují studenti různých národností a národnostních menšin. V rámci vysokoškolského studia se studenti účastní programů, které podporují spolupráci se zahraničními univerzitami. Po ukončení studia mnoho absolventů spolupracuje se zahraničními firmami a pohybuje se v mezinárodním a multikulturním prostředí. Zlepšování jazykových dovedností by pro vysokoškolské studenty mělo být neustálou prioritou.

Cílem práce je vyhodnotit efektivitu implementace jazykové politiky na vysokých školách v České republice, konkrétně na ekonomických oborech českých univerzit, a na základě zjištěných poznatků představit návrhy a doporučení na její zlepšení.

Metodika

Práce bude zpracována pomocí deskriptivních a komparativních metod a metody dotazníkového šetření.

Teoretická část se bude zakládat na rešerši odborných publikací a zdrojů, které se zabývají zvolenou problematikou.

Praktická část bude zpracována s využitím elektronického dotazníkového šetření provedeného mezi studenty a absolventy ekonomických oborů univerzit České republiky. Závěry práce budou vyvozeny na základě syntézy poznatků z teoretické části práci a analýzy výsledků dotazníkového šetření.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Ekonomika jazyka, jazykové plánování, jazyková politika, mnohojazyčnost, úřední jazyk.

Doporučené zdroje informací

CRYSTAL, D. English as a Global Language. Cambridge University Press, 2003. ISBN 9780511486999.

EDWARDS, J. Multilingualism. London: Routledge, 1994. ISBN 9780415120111.

European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Humburg, M., Beadle, S., Smith, R., et al., Study on foreign language proficiency and employability: final report, Publications Office, 2017, <https://data.europa.eu/doi/10.2767/908131>

JONÁKOVÁ, S. Jazyková politika Evropské unie a její implementace do státní jazykové politiky České republiky v oblasti terciárního vzdělávání. Aula, 2009, 17(4): 74-75. [Online] Dostupné z: <https://www.csvs.cz/wp-content/uploads/2019/01/2009-4-jazykova-politika-EU.pdf> [cit. 29.5. 2022]

MŠMT ČR. Výuka cizích jazyků. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2022. [Online] Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vyuka-cizich-jazyku> [cit. 29.5. 2022]

NEKVAPIL, J. – SLOBODA, M. – WAGNER, P. Mnohojazyčnost v České republice: základní informace = Multilingualism in the Czech Republic: basic information. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2009. ISBN 978-80-7106-581-4.

Vyvážená mnohojazyčnost ve vědecké komunikaci. 2017. [Online] Dostupné z: https://enressh.eu/wp-content/uploads/2017/09/enressh_helsinki_initiative_czech.pdf [cit. 29.5. 2022]

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Martina Jarkovská, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra jazyků

Elektronicky schváleno dne 6. 6. 2022

PhDr. Mgr. Lenka Kučirková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Jazyková politika a její implementace do univerzitního jazykového vzdělání v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.03.2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní PhDr. Martině Jarkovské, Ph.D, za její pomoc, vstřícný přístup a cenné rady při psaní této práce. Zároveň děkuji všem studentům a absolventům, které se zúčastnili dotazníkového šetření a poskytli mi potřebné informace ke zpracování praktické části.

Jazyková politika a její implementace do univerzitního jazykového vzdělání v České republice

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje jazykové politice a její implementace do univerzitního jazykového vzdělávání v České republice se zaměřením na ekonomické obory českých univerzit. Práce analyzuje, jak se v systému vysokoškolského vzdělávání uplatňují principy jazykové politiky, a hodnotí účinnost těchto postupů. Metodologicky je práce založena na kombinaci popisných, srovnávacích metod a metod dotazníkového průzkumu, který byl zaveden mezi studenty a absolventy ekonomických oborů. Teoretická část práce je založena na hledání odborných publikací věnovaných jazykové politice, jazykovým situacím v Evropské unii a České republice, důležitosti angličtiny ve světě a důležitosti jazykového vzdělávání pro studenty ekonomických oborů. Praktická část zahrnuje analýzu výsledků dotazníkového šetření, která poskytuje komplexní pohled na současnou jazykovou situaci na České zemědělské univerzitě a odhaluje klíčové problémy a návrhy na zlepšení implementace jazykové politiky. Závěry diplomové práce naznačují, že zatímco jazyková politika EU a České republiky klade důraz na vícejazyčnost a podporu studia cizích jazyků, existují určité problémy a překážky pro jejich efektivní uplatnění v praxi, zejména v kontextu ekonomického vzdělávání.

Klíčová slova: Ekonomika jazyka, jazykové plánování, jazyková politika, mnohojazyčnost, úřední jazyk, mezikulturní komunikace, jazykové dovednosti, implementace jazykové politiky, globální trendy, hierarchie jazyků.

Language policy and its implementation in university language education in the Czech Republic

Abstract

This bachelor thesis is devoted to language policy and its implementation into university language education in the Czech Republic with a focus on the economic fields of Czech universities. The thesis analyses how the principles of language policy are applied in the higher education system and assesses the effectiveness of these practices. Methodologically, the work is based on a combination of descriptive, comparative methods and methods of questionnaire survey, which was introduced among students and graduates of economic disciplines. The theoretical part of the thesis is based on the search for specialized publications devoted to language policy, language situations in the EU and the Czech Republic, the importance of English in the world and the importance of language education for students of economic disciplines. The practical part includes an analysis of the results of the questionnaire survey, which provides a comprehensive view of the current language situation at the Czech University of Life Sciences Prague of Agriculture and reveals key problems and suggestions for improving the implementation of the language policy. The conclusions of the thesis indicate that while the language policy of the EU and the Czech Republic emphasizes multilingualism and support for the study of foreign languages, there are certain problems and obstacles to their effective application in practice, especially in the context of Economic Education.

Keywords: Language economics, language planning, language policy, multilingualism, official language, intercultural communication, language skills, language policy implementation, global trends, language hierarchy

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	12
3.1 Pojem jazyková politika.....	12
3.2 Jazyková politika Evropské unie	14
3.1.1 Programy EU zaměřené na rozvoj studia jazyků.....	16
3.3 Mnohojazyčnost	19
3.3.1 Hierarchie jazyků v Evropě.....	20
3.4 Jazyková situace v České republice.....	24
3.5 Studium a výuka cizích jazyků jako projev jazykové politiky.....	25
3.5.1 Analýza znalostí cizích jazyků mezi občany České republiky.....	27
3.5.2 Jazyková situace na vysokých školách v ČR	28
3.6 Význam anglického jazyka	28
3.6.1 Globální trendy	31
3.7 Význam jazykového vzdělávání pro studenty ekonomických oborů	32
4 Vlastní práce.....	35
4.1 Studium a výuka cizích jazyků na České zemědělské univerzitě	35
4.2 Základní informace o účastnících dotazníkového šetření.....	36
4.3 Dotazníkové šetření	37
4.4 Struktura dotazníku.....	38
5 Výsledky a diskuse.....	41
5.1 Vyhodnocení výsledků.....	41
5.1.1 Analýza znalosti angličtiny	48
5.1.2 Analýza znalosti jiných jazyků.....	49
5.1.3 Analýza problémů vyplývajících z nedostatečné jazykové znalosti.....	51
5.1.4 Návrhy ke zlepšení procesu uplatňování jazykové politiky na ČZU.....	52
5.2 Diskuze.....	53
6 Závěr.....	55
7 Seznam použitých zdrojů.....	57
8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	62
8.1 Seznam obrázků.....	62
8.2 Seznam tabulek.....	62

8.3	Seznam grafů	62
8.4	Seznam použitých zkratek	62
Přílohy	63
	Příloha 1	63
	Příloha 2	63

1 Úvod

V dnešní globalizované společnosti se jazyková kompetence stává stále důležitějším prvkem osobního, akademického a profesního rozvoje jedince. Schopnost komunikovat více jazyky poskytuje lidem výhody v multikulturním a mezinárodním prostředí, což je zvláště relevantní v kontextu vysokoškolského vzdělávání, kde studenti často usilují o kariéru v mezinárodním prostředí. Tento trend zdůrazňuje důležitost jazykové politiky a její efektivní implementace do vzdělávacích programů univerzit.

Cílem této bakalářské diplomové práce je zkoumat, jak se realizuje jazyková politika v univerzitním jazykovém vzdělávání v České republice se zaměřením na ekonomiku. Jazyková politika vyvinutá v kontextu multikulturního a vícejazyčného vzdělávacího prostředí je důležitým základem, který studentům umožňuje získat potřebné jazykové dovednosti pro úspěšnou kariéru. Vzhledem k rostoucí potřebě vícejazyčnosti v dnešním světě je důležité analyzovat, jak univerzity řeší výzvy k zajištění kvalitního jazykového vzdělávání a jaký dopad má současná jazyková politika EU na výuku jazyků na vysokých školách.

Práce se zabývá teoretickými základy jazykové politiky, jejím vývojem a uplatňováním v rámci Evropské unie s důrazem na situaci v České republice. Následně se zabývá praktickou analýzou implementace této politiky do vzdělávacích programů ČZU, přičemž klíčovým předmětem výzkumu jsou ekonomické oblasti, kde je potřeba znalosti jazyka obzvláště akutní. Praktická část zahrnuje hodnocení výsledků dotazníkového průzkumu mezi studenty a absolventy, který poskytuje cenné informace o efektivitě a dopadu implementované jazykové politiky.

Tato bakalářská práce poskytuje komplexní přehled o stavu jazykové politiky a její implementaci na českých univerzitách a nabízí konkrétní návrhy na zlepšení, které by mohly přispět k rozvoji jazykových dovedností studentů a zvýšit jejich konkurenceschopnost na světovém trhu práce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Na českých univerzitách studují studenti různých národností a národnostních menšin. V rámci vysokoškolského studia se studenti účastní programů, které podporují spolupráci se zahraničními univerzitami. Po ukončení studia mnoho absolventů spolupracuje se zahraničními firmami a pohybuje se v mezinárodním a multikulturním prostředí. Zlepšování jazykových dovedností by pro vysokoškolské studenty mělo být neustálou prioritou.

Cílem práce je vyhodnotit efektivitu implementace jazykové politiky na vysokých školách v České republice, konkrétně na ekonomických oborech českých univerzit, a na základě zjištěných poznatků představit návrhy a doporučení na její zlepšení.

Práce je zpracována pomocí deskriptivních a komparativních metod a metody dotazníkového šetření.

2.2 Metodika

Teoretická část se zakládá na rešerši odborných publikací a zdrojů, které se zabývají zvolenou problematikou.

Praktická část je zpracována za pomoci využití elektronického dotazníkového šetření provedeného mezi studenty a absolventy ekonomických oborů univerzit České republiky. Místem provedení výzkumu byla vybraná Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity. Závěry práce jsou vyvozeny na základě syntézy poznatků z teoretické části práce a analýzy výsledků dotazníkového šetření, které bylo provedeno mezi studenty a absolventy této vybrané fakulty.

3 Teoretická východiska

3.1 Pojem jazyková politika

V současné době je otázkám jazykové politiky věnována značná pozornost.

Jazyková politika je nejen jedním z nejdůležitějších faktorů, které formují a mění jazykovou situaci v jednotlivých regionech a v zemi jako celku, ale také jedním z jejích podstatných bodů. Ve své knize „Jazykové plánování“ D. Daoust a J. Maurais poskytují následující výklad pojmu: „Jazyková politika je dlouhodobé vědomé úsilí podporované vládou za účelem změny jazykových funkcí uvnitř společnosti k řešení komunikačních problémů,, (Daoust, Maurais, 1995, s. 11).

Jeden z významných afrických výzkumníků N. M. Ngalasso uvádí: „Jedním z hlavních prvků, které umožňují definovat jazykovou politiku, je přítomnost ústavních nebo legislativních dokumentů, které uvádějí jeden nebo více jazyků, které plní funkci jazyka úředního v legislativě, státní správě, v soudnictví, ve vzdělávání a komunikačním systému. Při výběru oficiálního jazyka je třeba vzít v úvahu místní jazyky“ (Ngalasso, 1986, s. 11).

Jazyková politika se týká oblasti teoretických a empirických studií, které se nejvíce zabývají změnou postavení jazyků a jejich používáním, stejně jako formováním politik v oblasti výuky cizích jazyků. Ve vědecké literatuře se používá několik pojmů označujících stejné nebo příbuzné pojmy. Jejich významy nejsou stejné a liší se a u různých autorů se liší. V anglické literatuře se používají výrazy *language policy* a *language planning* (Smith, 2020, s. 17), které se jednoznačně neliší; francouzská sociolingvistika používá pojmy *politique linguistique* a *aménagement linguistique* (Moïse, 2000, s. 74), které jsou v praxi používány zaměnitelně. Nicméně v poslední době se pojmy politika a politique častěji používají při zkoumání, problému výběru základních směrů státní politiky v oblasti jazyků a úzcesouvisěji s potřebou posouzení alternativních možností. Zatímco *plánování* a *aménagement* se používají spíše pro technické činnosti, patří k provádění společných řešení, které se týkají již jazykové politiky, i když tyto rozdíly nejsou vždy dodržovány. V poslední době se v souvislosti s globálními změnami v politice učení a vyučování cizích jazyků aktivně používá ještě jeden termín — „vzdělávací jazykové plánování“ (language-in-education planning). Anglický termín *policy* se liší od *politics*, který je spojen s politickou činností (Smith, 2020, s. 31). Když se používá termín *politika*, znamená to, že v důsledku politické debaty již byl

vypracován určitý počet principů a jedná se o to, jaká opatření jsou nezbytná pro jejich optimální realizaci. Zároveň by ale jazyková politika neměla být omezena na banální analýzu příjmů a výdajů, která se běžně používá v ekonomice pro identifikaci a evidenci přímo měřených výsledků s cílem vyhodnotit čisté hodnoty určitého scénáře. V jazykové politice musí konečná bilance nutně zahrnovat velmi složité, obtížné a někdy dokonce i kvalitativní měření. Jazyk je nejen nástrojem komunikace, ale také nositelem kultury, historie a identity. Je třeba také brát v úvahu symbolické cíle jazykové politiky, které jsou někdy rozhodující. To neznamená, že jakýkoli přístup k jazykové politice z hlediska hodnocení její užitečnosti nebo nežádoucích účinků nemá smysl, protože identifikace a možnosti měření těchto veličin jsou jednou z podmínek normálního demokratického procesu.

Tímto způsobem je cílem jazykové politiky podpora politické debaty, informování o důsledcích výběru té či jiné varianty. Subjekty jazykové politiky mohou být různé podle cílů. Například pokud podnik dodržuje svou jazykovou politiku, zlepšuje tím svoji ekonomickou rentabilitu (například francouzský nadnárodní podnik zavádí angličtinu jako interní pracovní jazyk) (Jonáková, 2009). Naproti tomu státní politika spojená s jazykem je zaměřena na dosažení všeobecného blaha. To je hlavní obtížnost při hodnocení, protože různé scénáře by měly být posuzovány z hlediska důsledků pro toto všeobecné blaho. Ve výsledku je možné konstatovat, že cílem jazykové politiky je změnit jazykové prostředí v požadovaném směru. Jazykové prostředí má všechny klasické charakteristiky veřejných statků a služeb a vyznačuje se zejména nekonkurenční spotřebou a nemožností vyloučení. Tyto charakteristiky ho sblížují s přírodním prostředím. Principy veřejné politiky tak mohou být použity i pro jazykové prostředí. Termín „jazyková politika“ lze tedy definovat následovně: „Systematické racionální opatření, založené na teoretické analýze, které se vztahuje k celé společnosti a je zaměřené na řešení jazykových problémů s cílem posílení sociálního blaha“. „Systematické“ znamená, že jazyková politika musí být organizována podle určitých pravidel zaměřených na dosažení jasně formulovaných cílů. „Racionální“ odkazuje na logické vazby mezi cíli a prostředky a znamená, že předchozí opatření jsou přijata v zájmu dosažení následných. Z toho vyplývá, že doporučení pro uplatňování jazykové politiky by měla být založena na logických argumentech. „Založené na teoretické analýze“ znamená, že jazyková politika by měla být založena na vědecké analýze skutečnosti a příčin a následků vztahů, a jejím prostřednictvím může být tato skutečnost změněna (Jonáková, 2009).

3.2 Jazyková politika Evropské unie

Evropská unie (dále EU) je politická a právní organizace (jediná svého druhu) založená na principu rovnosti všech úředních jazyků (k dnešnímu dni jich je 24). Tato vlastnost odlišuje Evropskou Unii od jiných mezinárodních organizací, které uznávají omezený počet úředních jazyků. Hlavním rysem jazykového režimu Evropské unie je, že na rozdíl od jiných evropských a mezinárodních organizací EU přijímá právně závazné dokumenty. To má přímý vliv na jazykový režim, zejména na nutnost zveřejnění dokumentů Unie ve všech oficiálních jazycích. Na rozdíl od mezinárodních nebo evropských organizací, které nejsou členy EU, evropské právo se následně transformuje do vnitrostátních právních předpisů a stává se tak přímo platné pro všechny evropské občany (Evropský parlament, 2023).

Jazykový režim evropských institucí je unikátní. Postoj k podpoře vícejazyčnosti na úrovni principů nikdy nebyl zpochybněn v procesu postupného rozšiřování EU. Jazyková rovnost, jako důsledek rovnosti členských států, je deklarována v mnoha legislativních dokumentech. Na rozdíl od jiných mezinárodních organizací je Evropská unie iniciátorem zavedení přísných právních norem povinných pro státy a pro občany, což je odůvodněno existencí rozšiřujícího se jazykového režimu (Evropský parlament, 2023). V roce 1957 byly smlouvy o vzniku Evropských společností (Římské dohody) vypracovány v jazycích jednotlivých zakládajících zemí: němčině, francouzštině, italštině a nizozemštině. Bylo dosaženo dohody, že při každém rozšíření budou mít verze v jazycích nových členských zemí také právní sílu. První akty Evropské unie, které definovaly italštinu, němčinu, holandsštinu a francouzštinu jako oficiální jazyky, byly vydány v roce 1958 (Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2020). Maastrichtská smlouva z roku 1992 rozšířila působení jazykového režimu na zahraniční politiku a společnou bezpečnost členů. Ve vztahu k zahraniční politice a společné bezpečnosti byla k Maastrichtské smlouvě dokonce připojena zvláštní deklarace (Evropský parlament, 2023). Toto prohlášení upřesňuje, že „všechny texty týkající se zahraniční politiky a společné bezpečnosti, které jsou předkládány a přijímány na zasedáních Evropské rady nebo Rady (ministrů), jakož i všechny texty, které mají být publikovány, jsou okamžitě přeloženy do všech úředních jazyků Společenství“. Tato interpretace mnohojazyčnosti Evropského společenství otevřela cestu k používání jazyků všech členských zemí, na rozdíl od výjimečného používání francouzštiny a angličtiny, které dominovaly evropské politice. Tento režim předpokládal, že budou vypracovány verze všech dokumentů v 11 úředních jazycích Evropské unie (Evropský

parlament, 2023). Amsterodamská smlouva z roku 1999 zavedla zásadu, podle níž „se každý občan Unie může písemně obrátit na jakoukoli instituci nebo orgán v jednom z jazyků a obdržet odpověď vypracovanou ve stejném jazyce“. Tento princip je upevněn jako základní právo, a nedílná součást evropského občanství. Jazyková otázka se stala předmětem již prvního nařízení přijatého Evropským společenstvím (nařízení č. 1/58 ze dne 15. dubna 1958 o schválení jazykového režimu Evropského společenství) (ESIPA, 2013). Tento dokument, doplněný o rozšíření Evropské unie, jednoznačně potvrzuje princip rovnosti úředních a pracovních jazyků EU. Oficiálními a pracovními jazyky EU se staly: němčina, angličtina, dánština, španělština, finština, francouzština, řečtina, italština, holandština, portugalština a švédština. Rezoluce o mnohojazyčnosti v EU, přijatá 14. října 1982, trvá na tom, „aby v budoucí ústavě Evropské unie bylo zaznamenáno právo každého člena Evropského parlamentu používat jeho oficiální jazyk ve svých vztazích se všemi institucemi a orgány Unie“. V této rezoluci Evropský parlament opět připomněl právo každého poslance mluvit a pracovat ve svém rodném jazyce, protože jde o nedílnou součást výkonu jeho mandátu (Evropský parlament, 2022).

Dne 13. března 1995 Rada přijala usnesení o zlepšení kvality výuky jazyků ve vzdělávacích systémech členských států. Uvedla, že studenti by měli mít možnost se učit dva jazyky Evropské unie, které se liší od jejich mateřského jazyka. V červnu 1995 Výbor pro obecné záležitosti Rady přijal Rozhodnutí o jazykové rozmanitosti a jazykové pluralitě v Evropské unii. Potvrzuje v něm „významnost jazykové rozmanitosti pro EU, podstatného prvku evropské kvality a identity, stejně jako obecného kulturního dědictví“.

V současné době má EU 28 zemí a 24 úředních a pracovních jazyků. Počet úředních jazyků EU je nižší než počet členských zemí, protože například v Kyprské republice je úředním jazykem řečtina a v Belgii jsou úředními jazyky němčina, holandština a francouzština. Kromě oficiálních a pracovních jazyků Evropské unie existuje v Evropě více než 60 regionálních jazyků etnických menšin a více než 300 jazyků přistěhovaleckých komunit.

Existence vícejazyčné situace na území Evropské unie je jednou z hlavních charakteristik Evropy a měla by být důležitým faktorem její stále se rozvíjející politické struktury. Je nutné si uvědomit, že jazyková rozmanitost Evropy se neomezuje pouze na

státní jazyky, ale zahrnuje i regionální a menšinové jazyky (dále RMJ), které existují vedle státních a vyznačují se širokou škálou jazykových situací a vnitrostátních jazykových statusů. Uznání neoficiálních jazyků EU prakticky neexistuje, vše je omezeno jen na deklarativní dokumenty. Rezoluce přijaté Evropským parlamentem na ochranu regionálních jazyků a kultur mají zásadní symbolický význam, ale nemají žádné právní důsledky. Cílem jazykové politiky v tomto ohledu je společná legislativní a výkonná činnost Evropské komise a členských států (Rámcová konvence o ochraně národnostních menšin, 1998). Příkladem takové práce je například rozhodnutí Petičního výboru Evropského parlamentu ze dne 27. ledna 1993 o baskičtině, které vyžadovalo, aby Evropská rada a Evropská Komise přijaly stejná opatření, která na naléhání katalánského parlamentu a Baleárských ostrovů již učinily v souvislosti s katalánským jazykem.

Je ale zřejmé, že Evropská komise neposkytuje potřebný regulační rámec pro rozvoj RMJ, a to zase brzdí přidělování rozpočtových prostředků na podporu RMJ, dialektů a kultur. V 1999 roce Evropská komise přijala Akční plán na podporu výuky jazyků a jazykové rozmanitosti pro období 2004-2006. Plánovala do něj zahrnout podporu studia RMJ. Tento plán nezahrnoval podporu speciálních programů pro tyto jazyky, ale jejich postupnou integraci do společných programů pro výuku jazyků. Nebyl to komplexní program na obranu RMJ, ale týkal se pouze oblasti vzdělávání (Akční plán na podporu jazykového vzdělávání a jazykové rozmanitosti na léta 2004-2006, 2003).

Evropská charta regionálních nebo minoritních jazyků je nástrojem, kterým Rada Evropy chrání kulturní a jazykovou rozmanitost. Charta je jediným dokumentem, který se zaměřuje zejména na ochranu a podporu menšin RMJ existujících v Evropě (Evropský parlament, 2007).

3.1.1 Programy EU zaměřené na rozvoj studia jazyků

Na podporu výuky evropských jazyků Evropská unie realizovala rozsáhlý program akcí. V roce 2001 Evropská komise a Rada Evropy uspořádaly informační kampaň pro širokou veřejnost – Evropský rok jazyků, který umožnil slavnostně vyhlásit jazykovou rozmanitost v Evropě s důrazem na potřebu každého Evropana učit se jazyky, aby mohl poznat jiné kultury. 26. září 2001 se konal Evropský den jazyků, na kterém se uskutečnilo několik tisíc akcí: festivalů, konferencí, prezentací publikací apod. Představitelé evropských

států a vlád na zasedání Evropské rady v Barceloně přijaly dlouhodobý program, jehož cílem bylo, aby občané EU ovládali dva jazyky vedle svého jazyka mateřského (Presidency Conclusion, 2002). Podle pokynů barcelonské rady Evropská komise vypracovala a zveřejnila v roce 2003 akční plán pro období 2004-2006 na podporu výuky cizích jazyků a jazykové rozmanitosti. Komise konstatovala nerovnoměrné rozdělení jazykových dovedností mezi státy EU a sociálními skupinami. Akční plán zahrnoval podporu jazykového vzdělávání ve výši přesahující 30 milionů eur ročně v rámci již existujících programů Socrates (SOCRATES), Leonardo da Vinci (LEONARDO DA VINCI) a Erasmus (ERASMUS). Také Akční plán se realizoval v rámci programu Media Plus (MEDIA Plus) na podporu filmového průmyslu. Jazykovým otázkám se věnuje řada programů financovaných Evropskou unií: program Culture 2000 (Culture 2000, 2000) podporoval překlad evropských literárních děl 20. století za účelem šíření kulturních děl mezi Evropany; program Media v oblasti audiovizuálních informačních prostředků podporoval tvorbu titulků pro evropské audiovizuální a filmové práce (MEDIA,1991); program Socrates II byl zaměřen na zlepšení znalostí cizích jazyků v EU a na rozvoj nových technologií v oblasti vzdělávání (Socrates II, 2000); program Erasmus a jeho pokračování Erasmus Mundus umožnily evropským studentům strávit část studia v jiné zemi a prohloubit znalost cizích jazyků (Erasmus, 1987); program Leonardo byl zaměřen na podporu odborného vzdělávání v oblasti jazykových a kulturních kompetencí (Leonardo da Vinci, 1995); program E-Content podporoval jazykovou rozmanitost v informační společnosti, zejména na informačních stránkách (E-Content, 2001); S cílem podpory malých jazyků zavedla Evropská kancelář pro méně využívané jazyky informační síť MERCATOR na podporu regionálních jazyků a jazykových menšin a pro podporu a zachování jejich kultury (MERCATOR, 2007).

Akční plán (2003) zdůraznil mezi hlavními směry rozšíření přínosů výuky jazyků během života a definoval následující cíle:

- učení se rodnému jazyku a dalším dvěma jazykům;
- studium jazyků v systému středního vzdělávání;
- studium jazyků v oblasti vysokoškolského vzdělávání;
- studium jazyků mezi dospělou populací;
- rozvoj široké škály jazyků nabízených pro výuku.

Úspěšné provedení akčního plánu na podporu studia cizích jazyků a jazyková rozmanitost posílily pozici mnohojazyčnosti v EU a přispěly k realizaci Lisabonské strategie z roku 2000, která zahrnovala dosažení stabilní trojjazyčnosti evropských občanů jako součásti koncepce studia v průběhu života.

Poslední velký projekt Evropské unie „Evropa bohatá na jazyky“ (the Language Rich Europe) si kladl za cíl rozvíjet celoevropskou jazykovou politiku pro období 2012-2020 na základě podrobného posouzení jazykové situace a jazykových právních předpisů ve 14 zemích projektu. Mezi realizátory projektu patřily národní instituce Evropské unie zabývající se jazykem a kulturou, jako je například Britská rada, Goethe Institut v SRN, Dánský Institut kultury, Portugalský Institut Camoense, španělský Institut Cervantes (British Council, Goethe-Institut, Det Danske Kulturinstitut, Institut Camoes, Istituto Cervantes) (Language Rich, 2012; Language Rich, 2013).

Busekist (2012) navrhuje, aby evropská jazyková situace byla považována za utilitární síťový systém (networks), pro který jsou charakteristické dva rysy. Za prvé: jako nerozdělitelný majetek svých uživatelů jsou jazyky jakousi sítí spojenou s určitými externalitami (pozitivními nebo negativními vedlejšími vlivy) a z toho vyplývá strategická interakce jak mezi jazyky, tak mezi jejich uživateli. Za druhé: každý jazyk je druh statku, který patří všem, je univerzálním vlastnictvím jeho uživatelů, kteří jsou loajální svému jazyku, dokud nenastane situace, kdy již jazyk nemůže uspokojit jejich potřeby. Pak jsou připraveni se připojit k jiné síti a „zaplatit“ vstupní poplatek, tedy čas a úsilí vynaložené na učení se nového jazyka (Busekist, 2012, s. 60).

Podle Busekista specifíkem jazyka jako kolektivního majetku je, že jeho hodnota se zvyšuje s příchodem každého nového uživatele (Busekist, 2012, s. 61). Studie francouzských sociolinguistů například ukázaly, že zvýšení počtu anglicky mluvících lidí o 1 % vede ke zvýšení počtu lidí, kteří chtějí studovat angličtinu o 3.6 %. U francouzštiny je poměr 1 %: 2.2 % a u němčiny 1 %: 1.8 % (Fidrmuc, 2015, s. 50).

3.3 Mnohojazyčnost

„Vícejazyčnost“ lze definovat jako úplnou znalost jiného nebo jiných jazyků spolu se svým rodným jazykem. Předpokládá se, že jazyk je plně ovládán tak, aby jej mohl člověk používat jako roditel nebo téměř jako roditel. Na druhé straně jsou lidé, kteří „vlastní“ turistický objem fráží v cizím jazyce, který jsou schopni použít pouze v určitých situacích. V roce 1992 profesorka aplikované lingvistiky Vivian J. Cook předložila tezi, že většina polyglotů je někde uprostřed mezi těmito dvěma póly, a označila tyto mluvčí termínem „multikompetentní“ (Cook, 1999, s. 112).

Německý lingvista Neuner (2003) zdůrazňuje dvě úrovně pojmu „vícejazyčnost“:

1. porozumění mezi lidmi na úrovni vnímání a zpracování informací (Verständigung). Tuto funkci v moderní společnosti přebírá angličtina a její „domácí verze“, tzv. Basic English;
2. porozumění a přijetí (Verständnis) sociální kultury jako komunikativního partnera, projev tolerance, úcty, zájmu mezi sebou, což je úkol mezikulturní didaktiky (Gegenbilder, 2020, s. 66).

Mnohojazyční mluvčí se označují jako multilingvové. Multilingvní člověk je schopen komunikovat ve více než jednom jazyce aktivně (prostřednictvím jazyka, korespondence nebo gesta), nebo pasivně (poslech, čtení, jinými prostředky vnímání informací). Mnohojazyčnost se nejčastěji začíná realizovat jako dvojjazyčnost (bilingvismus). Bilingvismus je fenomén, kdy jeden člověk, část národa nebo celý národ ovládá dva jazyky a oba je používá pro komunikaci (a mění jejich použití s ohledem na různé komunikativní situace). Osoba, která má tuto znalost jazyků, se označuje jako bilingvní. Nejčastěji jsou **bilingvní** a **třilingvní** lidé, kteří ovládají 2 nebo 3 jazyky. Lidé, kteří aktivně ovládají více jazyků současně se nazývají **polygloti** (Edwards, s. 83, 1994).

Mnohojazyčnost je klasifikována dle několika kritérií. Na základě získání znalostí rozlišujeme přirozenou a umělou mnohojazyčnost. Přirozená mnohojazyčnost je výsledkem získání znalostí jazyka v procesu trvalého (dlouhodobého) pobytu v nějakém jazykovém prostředí. Klasickým příkladem získání vícejazyčnosti tímto způsobem je situace přemístění člověka do jiné země, kde se z důvodu okolností musí naučit jiný jazyk. Přirozená

mnohojazyčnost se nejčastěji vyskytuje v nadnárodních státech, kde je obvykle jeden z jazyků úřední (nebo mezinárodní komunikační jazyk). V takovém případě se úřední jazyk obvykle stává druhým jazykem pro obyvatele jiného etnického původu.

Podle povahy poměru jazyků v multilingvním vědomí lze rozlišovat vícejazyčnost koordinační (vyváženou, harmonickou) a subordinativní (nevyváženou, neharmonickou). Při koordinační vícejazyčnosti si multilingvní mluvčí, na rozdíl od vícejazyčnosti subordinativní, neuvědomuje žádný z jazyků jako "hlavní" jazyk, ale ovládá všechny jazyky stejně a plynule přechází z jednoho jazyka do druhého.

Z hlediska možností implementace je mnohojazyčnost charakterizována jako potenciální a reálná. Reálná mnohojazyčnost se nazývá také produktivní, přičemž míra znalosti jazyka ve všech jazycích může být velmi odlišná, ale nutně dostatečná pro komunikaci (Edwards, s. 93, 1994). Mnohojazyčnost může být měřena v kontextu úrovně ovládnutí různých jazyků jednotlivcem od základní až po vysokou úroveň kompetence.

Lze také rozlišovat individuální a nacionální mnohojazyčnost, která je typická pro nadnárodní státy. Podle autorů Gural a Smokotina (2005) je populace většiny moderních států vícejazyčná. Ve 125 státech fungují tři až několik desítek jazyků. Nacionální mnohojazyčnost se nejčastěji vyskytuje formou dvou, tří nebo čtyř jazyků. Například mnoho švýcarských občanů mluví plynule dvěma a více jazyky. Naopak jednojazyčných zemí je na světě asi deset (příklad Japonsko a Korea). Individuální mnohojazyčnost je charakterizována tím, že jednotlivec komunikuje stejně plynule v různých jazycích.

3.3.1 Hierarchie jazyků v Evropě

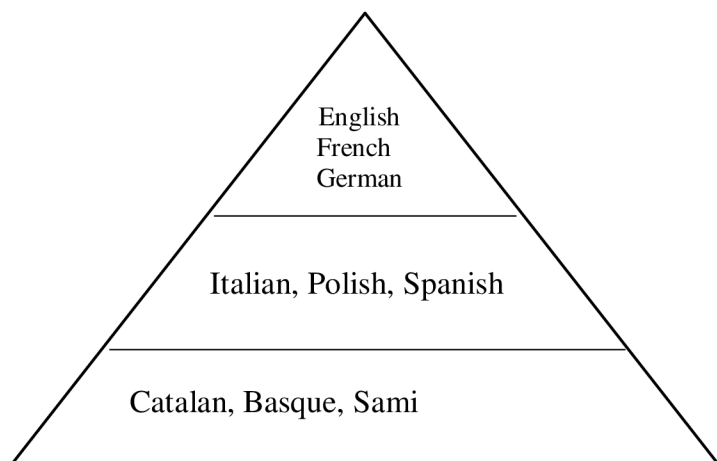
Jazyky používané ve vícejazyčném prostředí mají hierarchickou organizaci. Tato hierarchie může být zakotvena legislativně, ale i bez ní se uplatňuje jak na úrovni celých zemí, tak na úrovni jednotlivých médií. Pokud si vezmeme za příklad mnohojazyčný stát, tak v základu pyramidy jazyků jsou ty, které se používají v domácnosti a v komunikaci s přáteli. Tyto jazyky mají geografickou vazbu. Na vrcholu pyramidy jsou jazyky, které se používají v oficiálních a státních sférách a mají rozsáhlejší územní rozsah (Cambridge University Press, 2003). Na druhém stupni od základu jsou jazyky používané v základním

vzdělávání, tisku, rozhlasu a místním obchodě. Nad nimi jsou jazyky třetí úrovně, které se používají v administrativě, ve středním a vysokoškolském vzdělávání a v mezinárodní komunikaci. Vzhledem k tomu, že pyramida jazyků má trojúhelníkový tvar, na jejím vrcholu může být jen malý počet jazyků a skutečná jazyková rozmanitost může existovat pouze v základu, mezi lidovými jazyky. Model pyramidy jazyků odráží základní hierarchické vztahy mezi jazyky a může být použit při vytváření modelu používání jazyků. Jazyky, které používá většina obyvatel světa, patří do více než jedné hierarchické úrovně (používají se například v rodině a ve společnosti).

Pokud použijeme schéma pyramidy pro jednotlivý jazyk (např. angličtinu), výsledkem je podobná vícestupňová struktura. Na nižší úrovni budou dialektické a konverzační tvary, které mají jasnou geografickou vazbu a na vrcholu bude standardní forma angličtiny, která se nemění v závislosti na regionu a používá se pro veřejnou a oficiální komunikaci. Všichni rodilí mluvčí angličtiny mohou změnit svoji řeč podle komunikační situace (Cambridge University Press, 2003).

Pokud aplikujeme model jazykové hierarchie na Evropskou unii, bude na jejím vrcholu angličtina, francouzština a němčina, přičemž pozice francouzštiny se postupně oslabuje a angličtina stále více upevňuje svou pozici jako *lingua franca* (Cambridge University Press, 2021). Současně se angličtina postupně rozšiřuje i na nižší úroveň hierarchie a získává v ní stále větší počet rodilých mluvčích, zatímco většina jazyků na světě, dnes fungujících pouze na základní úrovni, začíná přecházet do fáze zániku. Hierarchie jazyků v Evropě je názorně zobrazena na obrázku 1.

Obrázek 1 Hierarchie jazyků v Evropě

Zdroj: vlastní zpracování

Deklarovaná rovnost jazyků EU je v rozporu jak s názorem občanů, tak s praxí vzdělávací politiky. V Evropě existuje stabilní distribuce jazyků, jejichž studium se zdá být pro její občany nejvhodnější, což se příliš nezměnilo mezi dvěma průzkumy Eurobarometru, které byly provedeny v letech 2005 a 2012 (Special Eurobarometer 386, 2012). Nejpoužívanějšími jazyky jsou angličtina, francouzština, němčina, španělština a ruština. Angličtina je tedy nejrozšířenějším cizím jazykem v 19 z 25 členských států EU, ve kterých není oficiálním jazykem (kromě Spojeného království a Irska). Zvláštní přednost angličtiny jako cizího jazyka mají obyvatelé Nizozemska (90 %), Malty (89 %), Dánska a Švédska (86 %), dále Kypr a Rakousko (73 %) a Finsko (70 %). Ve třech členských státech je nejčastějším cizím jazykem ruština: v Litvě (80 %), Lotyšsku (67 %) a Estonsku (56 %). Z pěti nejrozšířenějších cizích jazyků v EU se mezi rokem 2005 a rokem 2012 výrazně zvýšil podíl respondentů, kteří uvedli, že jejich znalost anglického, či španělského jazyka je dostatečná pro udržení konverzace. Angličtina nejvíce posílila v Rakousku (z 15 % na 73 %). Španělština nejvíce posílila v Itálii (z 7 % na 11 %). Pokud jde o francouzštinu, němčinu a ruštinu, v evropském měřítku nedošlo k výraznému nárůstu počtu obyvatel, kteří jsou schopni udržovat konverzaci v těchto jazycích; to je do značné míry ovlivněno socioekonomickou situací v každé konkrétní zemi.

Většina Evropanů, kteří mluví pěti nejčastějšími cizími jazyky (anglicky, německy, francouzsky, španělsky, rusky), si své jazykové kompetence oceňuje dost vysoko.

Hodnocení kompetencí bylo provedeno na třístupňové stupnici „velmi dobré znalosti — dobré znalosti — základní znalosti“ a většina Evropanů, kteří mluví anglicky, německy, španělsky a rusky, se domnívá, že jejich úroveň je vyšší než základní. Ve stejné době 24 % španělsky mluvících lidí tvrdilo, že je ovládá „velmi dobře“ (Special Eurobarometer 386, 2012).

Analýza používání cizích jazyků, které Evropané ovládají, ukazuje, že existuje vztah mezi hierarchií cizích jazyků (první, druhý, třetí cizí) a frekvencí používání každého jazyka, i když mezi různými zeměmi existují významné rozdíly. Mezi země, ve kterých většina obyvatel používá cizí jazyky denně nebo téměř denně, patří Lucembursko (67 %), Malta (49 %), Španělsko a Lotyšsko (44 %), Dánsko (41 %), Kypr (39 %) a Švédsko (38 %). Mezi státy, ve kterých obyvatelstvo používá cizí jazyky převážně částečně, patří Portugalsko (68 %), Itálie (61 %), Česká republika a Velká Británie (60 %), Polsko (59 %), Rakousko (58 %) a Maďarsko (57 %). Studium motivace Evropanů učit se nový cizí jazyk ukazuje, že na prvním místě je možnost pracovat v jiné zemi (63 %). Asi polovina (53 %) dotázaných označuje jako motiv používání cizího jazyka v práci (včetně obchodních cest) a jen 47 % považuje za motivaci učit se jiný jazyk, který se používá během zahraničních dovolených. 45 % respondentů označilo za hlavní výhodu možnost získat lepší práci ve své zemi nebo studovat v zahraničí (43 %). 38 % uvedlo, že chtějí přispět k porozumění národů s různými kulturami. Dotazníky Eurobarometru obsahovaly také otázky týkající se toho, které jazyky považují obyvatelé EU za nejužitečnější pro rozvoj své osobnosti a osobnosti svých dětí.

Odpovědi ukazují, že většina Evropanů považuje za nejužitečnější anglický jazyk. Ve srovnání s výsledky průzkumu provedeného v roce 2005 se podíl lidí, kteří považují angličtinu, španělštinu a ruštinu za užitečné pro rozvoj osobnosti, výrazně nezměnil (výkyvy jsou 1-3 %) (Special Eurobarometer 386, 2012). Ve stejné době poklesl zájem o francouzský jazyk o 13 %, a o německý o 8 %. Naproti tomu počet lidí, kteří si myslí, že učení se čínštině je užitečné pro rozvoj sebe sama i svých dětí, se zvýšil o 12 %. Ještě v roce 2002 v Barceloně, kde se rozhodlo o zavedení výuky dvou evropských jazyků, si Evropská komise stanovila za úkol vypracovat evropský ukazatel jazykových kompetencí, který by umožnil měřit úroveň základních dovedností ve dvou cizích jazycích od nejužšího věku (Presidency Conclusion, 2002).

3.4 Jazyková situace v České republice

Na území České republiky jsou kromě češtiny běžné i další jazyky, například slovenština, polština, ukrajinština. Jazykovou situaci lze popsat tak, že čeština hraje důležitou roli ve všech oblastech každodenního života občanů České republiky. V různých oblastech země jazyk získává různé formy (dialekty). Existují čtyři skupiny: středočeská, jihozápadní, severovýchodní a českomoravská (Nekvapil, 2009, s. 36). Slovanské jazyky (polština, slovenština, ukrajinština nebo ruština) jsou také zastoupeny v České republice. Souvisí to samozřejmě s teritoriálním uspořádáním těchto států, které jsou sousedními zeměmi nebo mají historické vazby na Českou republiku. Oficiálním jazykem je čeština.

Všechny jazyky v České republice lze rozdělit podle jejich právního postavení:

- a) jazyky ústřední komunikace (čeština)
- b) jazyky národnostních menšin
- c) jazyky ostatní (imigrantské a mezinárodní)

Pro jazyky národnostních menšin je důležitým ukazatelem příslušnost těchto jazyků ke skupině oficiálně uznaných národnostních menšin, jako je maďarština, němčina, ruština, ukrajinština, či slovenština. Navíc na území státu existují jazyky, které nejsou dosud považovány za menšinové jazyky, jako je angličtina, čínština nebo vietnamština. Rozmanitost jazyka, rozšíření kapacity slovní zásoby a další inovace jsou výsledkem řady vlivů, např. migrací obyvatelstva, vývojem moderních technologií, rozšíření průmyslu, turistiky a jiných odvětví. Statistiky z roku 2001 o počtu obyvatel podle mateřského jazyka vypovídají o následujících hodnotách (zde jsou uvedeny pouze 4 mateřské jazyky, k nimž se občané nejvíce hlásili, a to čeština, slovenština, polština a němčina): čeština 9 707 397 obyvatel, slovenština 208 723 obyvatel, polština 50 738 obyvatel, němčina 41 328 72 obyvatel (Nekvapil, 2009, s. 11–15). Tato data nám dávají jasnou představu o jazykové situaci v České republice, kde více než devět milionů občanů považuje češtinu za svůj mateřský jazyk. Mnohem méně bylo lidí, pro které je mateřským jazykem slovenština (200 tisíc). Svědčí to a názorně ukazuje stav jazykové situace v České republice, kde čeština je dominantní a není utlačována žádným jiným jazykem.

3.5 Studium a výuka cizích jazyků jako projev jazykové politiky

Studium cizích jazyků je upevněno v národních vzdělávacích systémech a má různé tradice. Pod vlivem globalizace se však všechny země světa potýkají se stejnými problémy. Do popředí se dostává problém výběru cizích jazyků ke studiu. Například němčina je v EU první v počtu rodilých mluvčích a dlouhou dobu byla používána za lingua franca v mnoha zemích střední a východní Evropy. Nyní tuto roli převzala angličtina. Proto se mnoho zemí bývalého německy mluvícího území zcela přeměrovalo na studium angličtiny. Francouzská vláda vynaložila velké úsilí na podporu používání francouzštiny v EU a přesvědčila své partnery, aby mluvili a psali francouzsky. Úsilí Francie bylo zaměřeno na boj proti erozi postavení francouzštiny jako jazyka mezinárodní komunikace, nikoliv na prosazování jazykových práv a rovnosti rodilých mluvčích všech jazyků. Počet studujících francouzštiny v zemích EU neustále klesá kvůli rostoucímu počtu studentů španělštiny a italštiny. Pokud jde o vysokoškolské vzdělání, nelze opomenout tlak, pod kterým se neustále zvyšuje role angličtiny. Spojené státy aktivně podporují Boloňský proces, jehož cílem je reforma struktury prvního a druhého stupně vzdělávání, vnitřní a vnější kontrola kvality, výměna studentů, či společné vzdělávací programy (MŠMT, 2000). Zatímco v počátečním období Boloňské dokumenty vyjadřovaly podporu univerzitní autonomie a respektování evropských jazyků a kultur, pozdější dokumenty (po konference ministrů vysokého školství evropských zemí v roce 2005) podporují internacionalizaci a vysokoškolské vzdělávání v angličtině, a zcela zapomínají na vícejazyčnost.

Studie provedené v Norsku současně ukázaly, že znalosti angličtiny studentů, kteří vstupují na vysoké školy, měřené pomocí testu IELTS (International English Language Testing System), nesplňují požadavky na výuku angličtiny. Stejný obraz je pozorován v jiných skandinávských zemích, kde je znalost anglického jazyka vyžadována pro výuku téměř ve všech oborech. V zemích jižní a východní Evropy nejsou pozice angličtiny tak silné, nicméně mnoho zemí se rozhoduje zavést výuku cizích jazyků, především angličtiny, od nejnižších tříd, aniž by učitelé měli odpovídající kvalifikaci.

Proto v každé zemi, bez ohledu na strukturu, původ a tradice vzdělávacího systému, jsou velmi důležité otázky, které jazyky by měly být studovány ve vzdělávacích institucích, v jakých poměrech s jinými jazyky a s jakými cíli. Práce zaměřené na výuku a výuku cizích jazyků obvykle řeší problémy spojené s pedagogikou, metodami hodnocení, či organizací

vzdělávacího systému. Obecně je však nutná analýza cílů z hlediska jazykové politiky: které cizí jazyky by měly být vyučovány, z jakých důvodů, a s ohledem na jaké okolnosti? Odpovědi na tyto otázky lze získat pomocí metod ekonomie jazyků a hodnocení jazykových politik (Janíková, 2013). Studium a výuka cizích jazyků je druhem státní politiky, nástrojem pro provádění jazykových politik, který představuje obecnější pojem (politika studia jazyků). Politický význam této problematiky je dán třemi faktory.

1. Studium cizích jazyků je nedílnou součástí vzdělávání každého člověka. To bylo považováno za samozřejmost v zemích, které jsou považovány za vícejazyčné (například Lucembursko, Švýcarsko, Finsko), nebo v zemích, jejichž národní jazyk je mezinárodně považován za „malý“ (Dánsko, Švédsko, Norsko, Nizozemsko, Malta, Česká republika, pobaltské státy atd.).
2. Globalizace vede celosvětově k šíření a dominanci jednotných kulturních schémat, jednotného životního stylu a určitých jazyků. Na druhé straně probíhá hloubkový proces posilování vlastní logiky modernizace, jejímž klíčovým bodem je individualizace a požadavek osobní autonomie. V oblasti vzdělávání a zejména studia cizích jazyků to znamená, že každá politika musí především zohlednit individuální motivaci.
3. Jazyková politika a rétorika různých zemí, které dříve hájily každý svůj jazyk, se změnila kvůli skutečnosti, že ochrana konkrétního jazyka je smysluplná a proveditelná pouze v rámci ochrany kulturní a jazykové rozmanitosti. Za těchto podmínek může mít jazyková politika jako svůj hlavní úkol pouze řízení této rozmanitosti, která se stává ústředním bodem jazykové politiky a má přímý dopad na politiku výuky cizích jazyků.
4. Kromě ekonomiky jazyků a hodnocení jazykových politik se výzkum zabývá pojmy vypůjčenými z jiných vědeckých oborů, jako je sociolingvistika, právo a normativní politická teorie. Různé možnosti jazykových politik lze považovat a porovnávat z hlediska efektivity a spravedlnosti. Vzhledem k tomu, že jazyk je přítomen ve všech typech lidské činnosti, musí být pojem efektivity chápán v širokém smyslu a

zahrnovat nejen tržní hodnoty. Většina studií o užitečnosti studia cizího jazyka je omezena na analýzu růstu mezd díky znalosti cizího jazyka (Janíková, 2013).

3.5.1 Analýza znalostí cizích jazyků mezi občany České republiky

Více než 70 % Čechů ovládá nějaký cizí jazyk na alespoň pokročilé úrovni. Čím dál tím více se první volbou stává angličtina. Anglicky schopna komunikovat je **více než čtvrtina Čechů**. Téměř polovina Čechů, kteří se domluví anglicky, se domluví rovněž německy.

V případě jiných jazyků má situace odlišný charakter. Většinou lidé, studující angličtinu jako druhý jazyk, mají poměrně nízkou motivaci ke studiu dalšího jazyku. Podle personální agentury Grafton Recruitment se v ČR výuka jazyků zlepšuje, přesto ale na profesionální úrovni patří Češi mezi nejhorší v Evropské unii spolu s Francouzi, Poláky, Rumuny a Italy. Nižší v žebříčku než Češi jsou podle údajů Eurostatu ve znalosti cizího jazyka jen Italové. Srovnávacího testu z angličtiny, pomocí kterého se uskutečnilo šetření, se zúčastnilo 2,2 milionu lidí ze 112 zemí světa, ve kterých angličtina není rodným jazykem (Eurostat, 2021).

Výbornou jazykovou úroveň častěji prokázali ve výzkumných testech muži. „V roce 2020 poprvé překonala znalost angličtiny u mužů o velmi malý rozdíl znalost žen. V roce 2021 se však tento rozdíl zdvojnásobil. Znalost angličtiny u mužů v České republice, Dánsku a Španělsku v průměru výrazně převyšovala znalost žen“ (Eurostat, 2021).

Největší počet studentů na školách v ČR studuje angličtinu, na druhém místě je němčina, Tou se relativně domluví zhruba 22 % obyvatel ČR. Podle dat Eurostatu patří Česká republika do první pětky zemí s největším počtem studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků. Na prvním místě je Lucembursko.

V České republice se 98,8 procenta žáků středních škol učí dva nebo více cizích jazyků. V EU je to v průměru 59,3 procenta žáků. Na základě jazykové politiky Evropské unie, která klade důraz na podporu výuky jazyků a jazykové rozmanitosti, byl vypracován

Národní plán výuky cizích jazyků (MŠMT, 2005-2008). Po zavedení Rámcových vzdělávacích programů se první cizí jazyk vyučuje povinně od 3. ročníku základní školy. Druhý cizí jazyk je nabízen jako volitelný nejpozději v 8. ročníku základní školy.

3.5.2 Jazyková situace na vysokých školách v ČR

Co se týče vysokých škol, výuka jazyků se také uskutečňuje v souladu s Národním plánem výuky cizích jazyků: „V současnosti převažuje pohled vedení vysokých škol na jazykové vzdělávání jejich studentů jako na záležitost každého studenta. Díky tomuto názoru i z důvodů ekonomických je mnohdy omezována výuka odborného cizího jazyka a zejména pak realizace výuky tzv. méně užívaných jazyků“ (MŠMT, 1999).

Statní politika ČR v oblasti vysokoškolského vzdělání klade důraz na výuku dvou nebo více jazyků. Prvním se nejčastěji stává angličtina, ale není to povinně stanoveno v žádné dokumentaci EU. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT) podporuje politiku mnohojazyčnosti na vysokých školách, proto požaduje po vysokých školách nabízet jazykové kurzy pro studenty podle jejich studijních oborů a profesního zaměření. MŠMT také zdůrazňuje důležitost zvýšení počtu akreditovaných studijních programů v cizích jazycích (většinou v angličtině): „Umožnit všem vysokoškolským studentům strávit v rámci svého studia alespoň jeden semestr na zahraniční vysoké škole“ (MŠMT, 2001, s. 47-51). Jedním z úkolů je rovněž zvýšení úrovně jazykové vybavenosti akademických pracovníků, aby mohli komunikovat se studenty v alespoň jednom z cizích jazyků. K dosažení tohoto cíle je nutná organizace jazykových kurzů v rámci celoživotního vzdělávání nebo vzdělávacích programů.

3.6 Význam anglického jazyka

Angličtinu podle odhadů na začátku 21. století používaly asi dvě miliardy lidí, což je téměř třetina celkové populace planety (Crystal, 2003). Postupně vznikl svět, kde dominuje jeden jazyk – angličtina. Mezi těmito dvěma miliardami je pouze 400 milionů rodilých mluvčích (Crystal, 2003). Takže poměr anglicky mluvících rodilých mluvčích, (native English speaker) a jiných mluvčích (non native English speakers) je 1:4. Můžeme předpokládat, že tato čísla se budou zvyšovat. V lingvistice existuje v současnosti značné množství pojmů, které jsou spojené s definicí angličtiny ve světové komunikaci, jako

například: „světové angličtiny“ (World Englishes) (Jenkins 2003), „mezinárodní angličtina“ (International English) (McKayS 2008), „globální angličtina“ (Global English) (Crystal, 2003), „angličtina jako lingua franca“ (English as a Lingua Franca) (Jenkins, 2003).

Lingua Franca je jazyk, který je „kontaktní“ pro lidi, kteří nemají společný jazyk ani společnou (nacionální) kulturu a pro které je angličtina cizím jazykem vybraným pro komunikaci (Firth, 1996). Tento pojem se týká zemí, které spadají do rozšiřujícího se kruhu, kde se angličtina používá pro obchodní, politické a akademické účely.

Podle Crystala se angličtina má šanci stát globálním jazykem vzhledem k tomu, že:

- 1) je rodným jazykem pro většinu obyvatel USA, Kanady, Velké Británie, Austrálie, Nového Zélandu, Jižní Afriky a řady karibských států;
- 2) Používá se jako oficiální jazyk ve více než 70 zemích světa;
- 3) Má přednost jako cizí jazyk vyučovaný ve školách ve více než 100 zemích světa.

Crystal se domnívá, že používání globálního jazyka otevírá lidstvu nové perspektivy skoro neomezené výměny informací. Nicméně spolu s nespornými výhodami globálního jazyka Crystal (2003) uvádí následující rizika spojená s jeho vznikem:

- 1) možnost vzniku lingvistické elity (těch, pro které je tento jazyk nativní), která ji bude moci používat pro vlastní účely a manipulovat s jinými lidmi;
- 2) neochota učit se jiné cizí jazyky;
- 3) zánik malých jazyků, a možná i všech ostatních světových jazyků.

Co se týče EU, tak podle většiny evropských občanů (89 %) všechny jazyky, kterými se mluví v Evropské unii, by měly mít stejná práva ve všech členských státech (v roce 2005 podíl sdílejících tento názor činil 79 %). Největší procento sdílejících tento názor bylo v Řecku (96 %), na Kypru (95 %), v Lotyšsku (93 %), na Maltě (92 %), v Česku a Polsku (91 %).

Je třeba uvést, že úsilí o rozvoj vícejazyčnosti v Evropě vedlo k neúspěchu a k vytvoření mnoha absurdních situací: místo toho, aby byla zajištěna praktická znalost několika cizích jazyků, politika vícejazyčnosti naopak vyvolala faktické soustředění se na jeden jazyk — angličtinu, která téměř úplně vytlačila jiné jazyky z mnoha oblastí činnosti. Mnohojazyčná

politika navíc vyhlásila za svůj cíl znalost několika výhradně evropských jazyků, ale nedala šanci neevropským jazykům, například japonštině nebo čínštině.

Dánský politolog De Svaan, autor teorie globálního jazykového systému, dokonce vyjádřil myšlenku: „Čím více jazyků, tím více angličtiny.“

V 2008 roce Národní ústav demografického výzkumu Francie zahájil projekt týkající se využití živých jazyků ve vědeckém výzkumu (Enquête sur les langues vivantes dans la recherche-ELVIRE). Projekt „Elvire“ poskytuje přehledný obraz o situaci v roce 2008 a o dalším možném rozvoji. Cílem projektu bylo posoudit specifickou váhu různých jazyků v různých vědeckých disciplínách, analyzovat jejich vývoj a popsat potřeby, které nutí vědce používat jazyk mezinárodní komunikace jako pracovní jazyk. Výsledky průzkumu ukazují, že vědci a učitelé uvádějí, že nejpoužívanějším mezinárodním jazykem v jejich vědě je angličtina (92 % a 88 %). Pouze 5 % vědců uvedlo preferované použití francouzštiny a 3 % užívání jiných jazyků (Ministère de la Culture et de la Communication, 2008).

V různých vědeckých disciplínách se objevily odlišné jazykové situace: maximální používání angličtiny jako mezinárodního jazyka je pozorováno ve fyzice (82 %), biomedicinském výzkumu (73 %), vědách o Vesmíru (72 %), vědě o ochraně životního prostředí (72 %), v matematice je to 52 %; v chemii 71 % a v humanitních a společenských vědách 34 %. 80 % humanitních vědců je nicméně přesvědčeno o relativní dominanci angličtiny v roli prvního mezinárodního jazyka ve svém oboru. Mezi humanitními pracovníky jsou odborníci na jazyky a literaturu, kteří mohou dávat přednost jednotlivým studovaným jazykům. V jiných humanitních a společenských vědách angličtina také dominuje na mezinárodní úrovni, ale tato dominance závisí na vědecké disciplíně: je to asi 55 % v ekonomii a managementu, psychologii a vědách o médiích. Nižší procento používání angličtiny je pozorováno v právních vědách (26 %) a dosahuje minima v oblasti umění a historie (20 % a 22 %). Ostatní vědecké disciplíny (sociologie, antropologie, geografie, filozofie a pedagogické vědy) zaujímají přechodnou pozici — 33-38 % vědců se domnívá, že v nich dominuje angličtina (Ministère de la Culture et de la Communication, 2008).

Mezinárodní organizace, které byly dříve vícejazyčné, čím dál tím víc podporují používání angličtiny jako jednoho pracovního jazyka. Například v roce 2009 bylo v Evropské komisi 74,61 % dokumentů v angličtině, 8,32 % ve francouzštině a 2,74 % v

němčině. Podle indexu Science Citation Index jsou pouze 2 % vědeckých publikací vydávána v ostatních jazycích oproti 95 % publikací v angličtině. Španělština, francouzština, italština, ale i němčina a ruština, které dříve měly ve vědeckém světě určitou váhu, ji s rostoucí rychlostí ztrácejí v podmínkách téměř výjimečného používání angličtiny. Tento pokles neznamená nedostatek zájmu o vědu v příslušných zemích, ale je důsledkem cílené vědecké politiky, která uznává hodnotu publikací pouze v angličtině.

3.6.1 Globální trendy

Perspektivy rozvoje jakéhokoli jazyka závisí na světových trendech, které působí po celém světě a ovlivňují budoucnost. Jejich vliv lze pozorovat na příkladu angličtiny.

Migrace. Angličtina se rozvíjela v důsledku velkých přesunů lidských mas v severozápadní Evropě, které nejen změnily jazykovou mapu Evropy, ale také vedly k rozpadu Římské říše. Migrace vždy přispívala k šíření angličtiny ve světě. V období 16.–19. století obchod s lidmi a kolonizace přesunula lidi a s nimi i jazyky: z Evropy a Afriky do Ameriky; z Oceánie do Austrálie a na Nový Zéland. Ve dvacátém století se v důsledku dekolonizace migrační toky částečně vydaly opačným směrem: mnoho lidí přijelo do Velké Británie ze zemí indického subkontinentu a karibských ostrovů. V důsledku toho se v zemích, které se vždy považovaly za převážně anglicky mluvící, objevily vícejazyčná města, v nichž jejich obyvatelé většinou používali své jazyky.

Demografie. Růst populace je jedním z nejvíce předvídatelných faktorů. Podle demografických prognóz OSN (2022) počet obyvatel zeměkoule v roce 2050 vzroste na 11,54 miliardy. Demografické trendy jsou silně závislé na konkrétních podmínkách každé země. Například v evropských zemích se růst populace zpomaluje: téměř stejný podíl obyvatel je mladší 15 let a starší 75 let. V zemích mimo EU dochází k neustálému omlazování obyvatelstva. Mládež je hlavním zdrojem změn a vývoje jazyků, proto globální přesun masy mladých lidí může vést k vážným jazykovým důsledkům. V 21. století lze očekávat změny jazykových modelů v zemích s mladým obyvatelstvem (Afrika, Asie, Jižní Amerika).

Růst střední třídy. Jedním z nejvýznamnějších důsledků průmyslové revoluce v Evropě byl vznik vzdělané střední třídy s příjmy dostatečnými k vytvoření kultury spotřeby. Díky profesionálním skupinám, v jejichž prostředí je používání angličtiny stále více běžné, stejně jako v jejich rodinách, které ochotně začínají mluvit doma anglicky, se angličtina stále více přibližuje roli globálního jazyka (Edwards, 1994, s. 27).

Urbanizace má nejsilnější vliv na světové jazyky. Venkovské regiony udržují původní formy jazyka. Hlavní role v jazykových a kulturních a změnách patří městům. Města přitahují migranty z různých regionů země, díky čemuž se vytvářejí oblasti intenzivních styků jazyků a vyvíjí se jazyková rozmanitost. Ve velkoměstech se díky přílivu lidí, zboží a informací projevuje nárůst používání angličtiny. Nové jazykové varianty, které vznikají v metropolích s vysokou hustotou obyvatelstva, mají velký kulturní a ekonomický význam (Edwards, 1994, s. 30).

Technologický pokrok. Současný stav angličtiny je důsledkem průmyslové revoluce. Angličtina se stala světovým jazykem technického pokroku a (souběžně s rychlým rozvojem strojírenství a komunikačních prostředků) začala získávat nové komunikační funkce. Po celá desetiletí je angličtina silně spojena s počítači a internetem. Nejrozšířenější počítačové programy byly vytvořeny v anglicky mluvících zemích a pro použití technických prostředků a softwaru je nutná znalost angličtiny (Edwards, 1994, s. 33).

Kultura. Lidé, kteří jsou hlavními tvůrci jazyků, se neustále pohybují: v práci nebo ve škole, jako turisté nebo emigranti, přistěhovalci nebo uprchlíci. Šíří své kulturní hodnoty a své jazyky. Touha cestovat po světě přispěla k vytvoření světového odvětví dopravních a turistických služeb (Edwards, 1994, s. 34).

3.7 Význam jazykového vzdělávání pro studenty ekonomických oborů

EU ve svých dokumentech zdůrazňuje důležitost jazykové rozmanitosti a rozšiřování jazykových dovedností ve všech fázích vzdělávání. Tato důležitost má zvláštní význam na úrovni vysokoškolského vzdělání, protože pro studenta se jedná o poslední fázi před vstupem do pracovního procesu, což platí v neposlední řadě i pro studenty ekonomických oborů (MŠMT ČR, 2022).

Absolventi vysokých škol budou spolupracovat s jinými odborníky v zahraničí po celou dobu své kariéry a budou neustále komunikovat s rodilými mluvčími jiných jazyků. Spolu s akvizicí klíčových akademických znalostí a vytváření vhodných dovedností je důležité rozvíjet jazykové dovednosti potřebné pro jejich praxi v těchto oblastech činnosti. Některé univerzity v EU už mají určitou úroveň jazykové vybavenosti jako požadavek na přijetí do studia, zatímco jiné povzbuzují studenty k účasti na jazykových kurzech (MŠMT ČR, 2022).

Pro studenty ekonomických oborů jsou znalosti jazyků důležité zejména z těchto důvodů:

1. Znalost jazyků umožňuje studentovi již během studia cestovat v rámci programu Erasmus do zahraničí. Tím získá další zkušenosti, a tím i výhodu oproti ostatním uchazečům o zaměstnání. Také je zde možnost najít stáž v zahraniční společnosti.
2. Znalost jazyků v podstatě pomáhá studentovi v budoucnu při seberealizaci jako profesionála. Například znalost angličtiny umožňuje lépe porozumět partnerům a podnikat bez pomoci tlumočnicka nebo zaměstnanců. Vedoucí pracovník bude schopen vypořádat se s dokumentací, vyjednávat a osobně odpovídat na obchodní dopisy.
3. Pro rozvoj podnikání je důležité přilákat investice. Pokud majitel společnosti mluví dobře anglicky nebo dalšími jazyky, může osobně představit společnost a vyjednávat s obchodními partnery. V tomto případě společnost přitahuje zvláštní pozornost potenciálních partnerů a proces vyjednávání probíhá rychleji a efektivněji.
4. Znalost angličtiny je v průměru uvedena v požadavcích na kandidáta na 88 % pracovních míst. Část těchto pracovních míst se týká odborníků, jako jsou například učitelé a překladatelé. Angličtina je ale nutná i v jiných oblastech, které se týkají komunikace a vyjednávání. Často se jedná o nutnou podmínku pro nábor novinářů, PR manažerů, asistentů vedoucích pracovníků, či projektových manažerů (EURES, 2021).

Pokud obor, ve kterém chce student pracovat, nesouvisí s komunikací, nebo společnost, podniká pouze na domácím trhu, angličtina zůstává konkurenční výhodou. Například z 8 tisíc volných pracovních míst je každý desátý zaměstnavatel ochoten zvážit pouze kandidáta se znalostí cizího jazyka na vysoké úrovni. Podle informací, zveřejněných na Jobs.cz (2022), zaměstnavatelé chtějí vybrat nejlepšího odborníka a znalost cizího jazyka je filtrem pro uchazeče o zaměstnání, nebo standardem kvality ve vzdělávání. Kromě toho nelze vyloučit společnosti, jejichž vedoucí se dívají do budoucnosti, a proto vybírají kandidáty, kteří jsou budou schopni ovlivnit rozvoj podniku v zahraničí a důstojně prezentovat společnost na mezinárodních fórech.

4 Vlastní práce

4.1 Studium a výuka cizích jazyků na České zemědělské univerzitě

Výuka na České zemědělské univerzitě (ČZU) probíhá v českém jazyce, protože se jedná o úřední jazyk České republiky. Existují však také programy a kurzy vyučované v angličtině, zejména pro zahraniční studenty. To znamená, že některé bakalářské, magisterské a doktorské programy a určité kurzy a semináře jsou k dispozici v angličtině.

Pro zahraniční studenty, kteří nemají dostatečné znalosti českého jazyka, je možné studium na ČZU v angličtině. Je však důležité poznamenat, že dostupnost kurzů angličtiny se může lišit v závislosti na konkrétním programu a fakultě na ČZU. Na Provozně ekonomické fakultě je výuka vedena v češtině, a pro zahraniční studenti v angličtině. Fakulta navíc nabízí řadu kurzů cizího jazyka. Pro studenty Provozně ekonomické fakulty je povinné studovat dva cizí jazyky, z nichž jedním by měla být angličtina, protože je to důležitý jazyk pro mezinárodní komunikaci v mnoha oblastech, zejména v oblasti ekonomiky. Tato podmínka souvisí s jazykovou politikou Evropské unie. Pokud jde o druhý jazyk, studenti Provozně ekonomické fakulty ČZU dávají přednost němčině jako druhému cizímu jazyku. Následují španělština a ruština. Nejméně studenti upřednostňují francouzštinu, portugalsštinu a čínštinu. Důvodem je, že velká část studentů plánuje v budoucnu pracovat v zahraničí, konkrétně v Německu, protože je to nejbližší a nejoblíbenější směr pracovní emigrace a němčina je důležitá pro obchodní vztahy a spolupráci s německy mluvícími zeměmi.

Zahraničním studentům, kteří se rozhodli studovat češtinu na ČZU, jsou navíc nabízeny kurzy jazykové přípravy a češtiny obecně.

Z těchto základních informací lze definovat další **hypotézy**:

1. Jazyková politika na ČZU je v souladu s jazykovou politikou Evropské unie a uplatňuje se na univerzitě s cílem vytvoření multikulturního prostředí a zlepšení mezinárodní spolupráci. Tato hypotéza naznačuje, že zavedení určitých nástrojů jazykové politiky, jako jsou výuka v angličtině a nabídka kurzů dalších cizích

jazyků včetně češtiny pro zahraniční studenty je součástí širší strategie univerzity zaměřené na internacionalizaci a podporu kulturní a jazykové rozmanitosti.

2. Jazyková politika na ČZU se uplatňuje efektivně. Její efektivita se může lišit v závislosti na konkrétních potřebách a zájmech studentů, což naznačuje možnosti pro další optimalizaci. Podle této hypotézy, jazyková politika na ekonomické fakultě ČZU působí efektivně a podporuje studenty při získávání jazykových dovedností pro mezinárodní komunikaci a kariéru.
3. Jazyková politika, uplatňovaná na Provozně ekonomické fakultě ČZU je účinná v přípravě studentů na mezinárodní kariéru. Univerzita úspěšně připravuje studenty na práci v mezinárodním prostředí tím, že zdůrazňuje význam angličtiny a podporuje studium druhých jazyků, jako je například němčina, španělština a ruština. Široká rozmanitost nabízených jazykových kurzů odráží současné a budoucí globální jazykové trendy.

4.2 Základní informace o účastnících dotazníkového šetření

Tato část poskytuje základní informace o respondentech dotazníkového průzkumu, který zahrnoval studenty třetího ročníku a absolventy ekonomické fakulty. Celkem bylo osloveno 35 lidí, z nichž 30 vyjádřilo svůj souhlas s účastí. Většina účastníků skupiny byli studenti (18 lidí), zatímco zbývajících 12 respondentů byli absolventi. Do výzkumu bylo zahrnuto lidí různých národností, věku a pohlaví. Průměrný věk účastníků byl 23 let, což odráží mladou a dynamickou skupinu s širokou škálou individuálních zkušeností a národního původu. Tato rozmanitost přispívá k bohatým akademickým a profesionálním aspiracím účastníků. Charakteristika respondentů je představena v tabulce 1.

Kromě studia byli studenti zapojeni do různých brigád v gastronomii, administrativě a IT a různých pracovních aktivit, což odráží jejich touhu získat praktické zkušenosti a rozvíjet odborné dovednosti. Zajímavým aspektem je zapojení některých studentů do výměnného programu Erasmus, který přispěl k získání mezinárodních zkušeností a pochopení globálního prostředí učení a práce.

Tabulka 1 Základní charakteristika dotazovaných

Dotazovaný	Věk	Student/Absolvent	Zaměstnán	Němčina	španělština	Ruština	Angličtina	Čínština
X1	21	Student	barista	x	A2	x	B2	x
X2	21	Student	IT	A2	x	x	C1	x
X3	19	Student	x	A1	x	x	B2	x
X4	20	Student	barista	x	x	A2	B2	x
X5	22	Student	Manikérka	x	A2	x	B2	x
X6	20	Student	x	x	A2	x	A2	x
X7	20	Student	SMM	x	x	C1	C1	x
X8	21	Student	x	x	x	A2	B1	x
X9	22	Student	Číšník	A2	x	x	B2	x
X10	23	Student	Fotografka	x	A2	x	B2	x
X11	22	Student	administra	A2	x	x	B1	x
X12	22	Student	pokladní	A1	x	x	B2	x
X13	22	Student	x	x	A2	x	B2	x
X14	22	Student	x	A1	x	x	B2	x
X15	23	Student	Chůva	x	A2	x	B1	x
X16	25	Student	administra	x	x	A2	B2	x
X17	26	Student	Manager	x	x	x	B2	A2
X18	26	Student	Číšník	x	x	x	B2	A2
X19	25	Absolvent	Makléř	x	A2	x	B2	x
X20	24	Absolvent	HR	A2	x	x	C1	x
X21	25	Absolvent	HR	B1	x	A2	B2	x
X22	24	Absolvent	Asistent au	A2	x	x	B2	x
X23	23	Absolvent	Manager	A2	x	x	B2	x
X24	23	Absolvent	administra	A2	x	x	B2	x
X25	23	Absolvent	Auditor	B1	x	x	C1	x
X26	23	Absolvent	barista	A2	x	x	B2	x
X27	27	Absolvent	Auditor	B1	x	A1	C1	x
X31	25	Absolvent	Operatork	x	A2	x	B1	x
X29	25	Absolvent	Manager	x	B1	x	B1	x
X30	25	Absolvent	Logist	A1	A1	x	B2	x

Zdroj: vlastní zpracování

Absolventi naopak prokázali vysokou míru zaměstnanosti, přičemž většina z nich zastávala manažerské pozice v administrativě, bankovníctví a financích. Téměř všichni absolventi studují nebo dokončili magisterské studium, což svědčí o vysokých akademických úspěších a motivaci k dalšímu profesnímu rozvoji. 7 z účastníků absolventů jsou zaměstnanci českých firem, zatímco ostatní 2 pracují v mezinárodních podnicích, což jim dává potenciálně větší prostor pro uplatnění jejich jazykových znalostí.

4.3 Dotazníkové šetření

Dotazníkový průzkum je metoda sběru dat od respondentů nebo účastníků studie položením otázek a získáním odpovědí. Jedná se o nejrozšířenější metodu výzkumu masové komunikace. Je to proto, že použití dotazníků umožňuje získat individuální informace od velkého počtu lidí. Dotazníky lze použít k různým účelům, jako je shromažďování informací

o názorech, stanoviscích, chování, či o demografických údajích. Tato metoda byla zvolena hlavně proto, že díky dotazníku je možné získat v relativně krátké době co nejvíce odpovědí na otázky. Tato metoda zahrnuje vytvoření seznamu otázek, na které respondenti odpovídají.

Respondentům byl nejprve prostřednictvím e-mailu předložen cíl, důvod a náplň dotazníkového průzkumu. Následovala distribuce dotazníků těm, kteří vyjádřili svůj souhlas s účastí. Osloveno bylo e-mailem celkem 35 respondentů. Odpovědělo 30 respondentů. Vzhledem k tomu, že absolventů bylo výrazně menší počet než studentů, absolventy byly pozvány osobní pohovor pro možnost získání většího množství informace. Výzkumné otázky u studentů a absolventů se kvůli tomu lišily. U studentů převažovaly otázky výběru z více možností a také na konci byl umístěn prostor pro komentáře.

Absolventy během osobního nebo online setkání odpovídali na otevřené otázky. Všem účastníkům osobního nebo online setkání byla zaručena anonymita. Po obdržení dotazníků a provedení pohovorů byly odpovědi obou skupin dotazovaných – studentů a absolventů zpracovány a následně vyhodnoceny, dalším krokem bylo srovnání výsledků obou skupin.

4.4 Struktura dotazníku

Na úvod dotazníku je vysvětleno, jaký je účel dotazníku, jak budou informace použity a je poskytnuta záruka anonymity dotazovaných. Dále jsou zde uvedeny pokyny provyplnění dotazníku a jeho odeslání.

Následují **úvodní otázky**, jejichž cílem je získání demografických údajů o dotazovaných:

1. Pohlaví
2. Studijní obor
3. Úroveň studia (např. bakalářské, magisterské, absolvent)

Hlavní otázky. Skládají se z otázek, na jejichž bázi je vytvořen úsudek. Dotazník se skládal z otázek, které vyžadovaly krátké, tvořivé odpovědi, tzv. open close:

Znalostí cizích jazyků

4. Jaký je váš rodný jazyk?

5. Uveďte seznam všech cizích jazyků, které studujete nebo jste studoval/a
6. Uveďte pro každý jazyk úroveň znalostí (A1, A2 atd).
7. Vyhovovala vám výuka angličtiny na ČZU?
8. Jak se vám líbila výuka druhého cizího jazyka?
9. Splnila výuka cizího jazyka vaše očekávání?

Aplikace

10. Byl další jazyk užitečný pro získání zaměstnání?
11. Používáte anglický jazyk v práci?
12. Používáte další jazyk v práci?
13. Měl/a jste možnost praktikovat jazyky v zahraničí?

Závěrečné otázky

14. Prostor pro komentáře (uveďte další komentáře týkající se studia cizích jazyků).

Krátké poděkování za vyplnění dotazníku.

Absolventům během osobního pohovoru byly položeny následující otázky

Úvodní otázky byly **položeny** hlavně pro získání přehledu o osobnosti dotazovaného, a nastartování konverzaci, např:

„Dobrý den! Mohli byste, prosím, říct něco o sobě a o tom, jak jste se dostali ke studiu ekonomie?“

„Jakou roli hrálo studium cizích jazyků ve vašem vzdělání? Bylo to požadavek vašeho studijního programu?“

„Pamatujete si moment, kdy jste si uvědomili, že znalost cizích jazyků může být důležitá pro vaši budoucí kariéru v ekonomii?“

Hlavní otázky, účelem, kterých je odhalení hlavní části informace, na jejichž bázi budou udělané úsudky, např.:

„Které cizí jazyky jste studovali během svých studií na univerzitě a jak byly spojeny s vaší specializací v oblasti ekonomie?“

„Jak hodnotíte politiku vaší univerzity v otázkách studia cizích jazyků? Považujete ji za adekvátní a podporující studenty?“

„Můžete popsat nejvýznamnější výhody, které vám znalost cizích jazyků přinesla v kontextu vaší specializace?“

„Byly v rámci vašeho studijního programu kurzy zaměřené na mezinárodní ekonomiku nebo ekonomiku určitých zemí, kde by znalost specifického jazyka byla obzvláště užitečná?“

„Které metody a přístupy ke studiu jazyků se vám jevily jako nejefektivnější v kontextu vaší specializace?“

„Domníváte se, že znalost cizích jazyků zvyšuje vaši konkurenceschopnost na trhu práce v oblasti ekonomie? Můžete uvést příklady z osobní zkušenosti?“

„Byly situace ve vašem studiu nebo kariéře, kdy vám znalost cizích jazyků umožnila přístup k unikátním zdrojům nebo informacím v oblasti ekonomie, které nebyly dostupné v češtině?“

Závěrečné otázky

„Je nějaký jazyk, jehož studium považujete za obzvláště důležité pro ekonomy dnes? Proč?“

„Jaké rady byste dali studentům ekonomie ohledně studia cizích jazyků?“

„Jak si myslíte, jaká je budoucnost vícejazyčnosti ve světě ekonomie? Které jazyky by mohly být v nadcházejících letech důležitější?“

Vzory dotazníků, na které odpovídali studenti a absolventi, jsou uvedeny v příloze (příloha 1 a příloha 2).

5 Výsledky a diskuse

5.1 Vyhodnocení výsledků

Tato podkapitola se zabývá analýzou výsledků získaných prostřednictvím dotazníkového šetření, které bylo provedeno mezi studenty a absolventy univerzity. Celkem odpovědělo 18 studentů a 12 absolventů, což poskytlo dostatečně reprezentativní vzorek pro analýzu postojů a názorů vztahujících se k výuce cizích jazyků na této instituci. Dotazníky se zaměřovaly na různé aspekty výuky cizích jazyků a měly za cíl zjistit, jak studenti a absolventi vnímají projevy jazykové politiky na univerzitě, její efektivitu, dopady a jaké jsou jejich potřeby a preference v této oblasti. Následující sekce detailně rozebere klíčové výsledky tohoto šetření.

V tabulce 2 jsou uvedené jazykové znalosti respondentů, které jsou důležitým prvkem této analýzy. Zde je patrná vysoká prevalence angličtiny jako studovaného jazyka, kterou ovládá celých 30 respondentů. Tento fakt zdůrazňuje dominanci angličtiny jako mezinárodního jazyka komunikace a je důležitým indikátorem pro potřebu anglického jazykového vzdělávání.

Tabulka 2 Informace o počtu dotazovaných, které se nachází na určité úrovni znalostí uvedených jazyků

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	Celkem
Angličtina		1	5	19	5		30
Němčina	4	8	3				15
Španělštin	1	8	1				10
Čínština		2					2
Ruština	1	4			1		6

Zdroj: vlastní zpracování

Dále je v tabulce 2 zaznamenán významný zájem o studium němčiny (15 respondentů). Velký zájem českých studentů ekonomie o studium německého jazyka je důsledkem toho, že Německo je jedním z klíčových obchodních partnerů České republiky a jednou z nejsilnějších ekonomik v Evropě. Tato blízká hospodářská vazba způsobuje zvýšenou potřebu komunikace a obchodních dovedností v německém jazyce. Taková statistika odráží potřeby a motivace mladé generace, která se snaží připravit se na

konkurenční trh práce a osvojit si dovednosti a znalosti nezbytné pro interakce se sousedními německy mluvícími zeměmi.

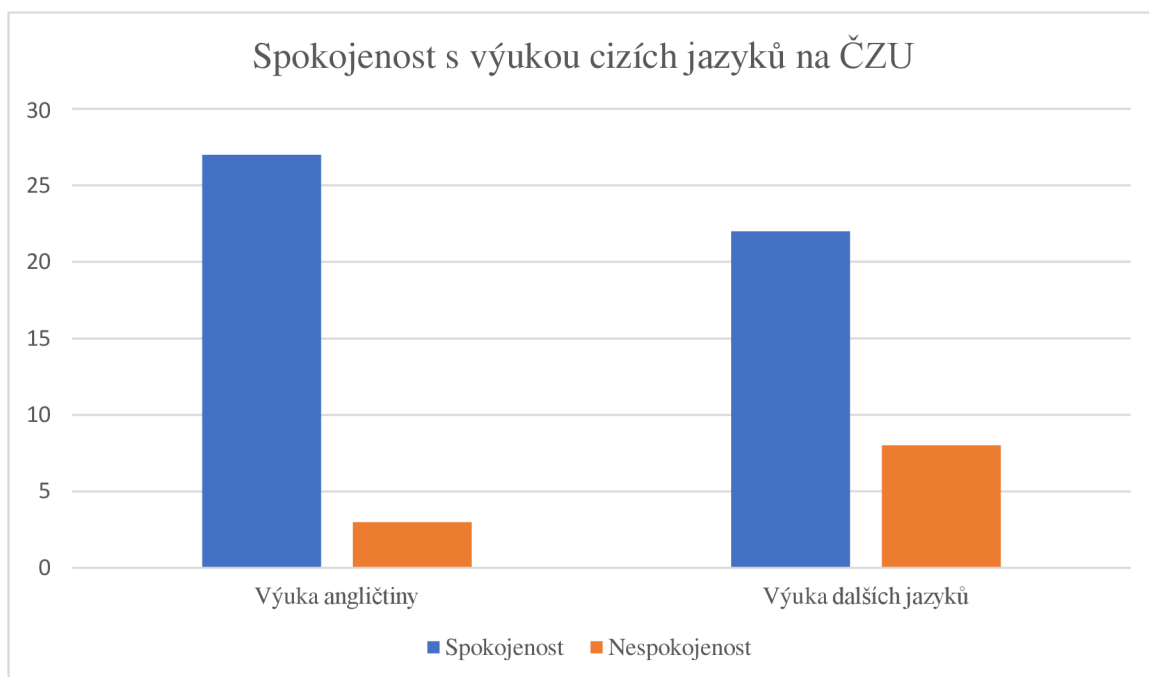
Poměrně velký je zájem i o studium španělštiny (10 respondentů), která se stává stále populárnějším druhým cizím jazykem mezi studenty ekonomických oborů. Španělsky mluvící svět zahrnuje nejen Španělsko, ale také Latinskou Ameriku, což je obrovský trh s ekonomickým potenciálem. Znalost španělštiny umožňuje studentům proniknout do těchto trhů, rozvíjet obchodní vztahy a zapojovat se do mezinárodního obchodu s touto perspektivně rostoucí částí světa. Dalším důvodem je osobní zájem a motivace. Mnoho absolventů během osobních pohovorů zmínilo, že se rozhoduje pro výuku španělštiny kvůli osobnímu zájmu o jazyk, kulturu a historii španělsky mluvících zemí. Tento zájem může být motivován cestováním, studiem literatury a umění, nebo jednoduše touhou po zkoumání nových jazyků a kultur.

Úroveň jazykových znalostí ukazuje převahu respondentů na úrovni B2 v angličtině (19 respondentů), na úrovni A2 v němčině (8 respondentů) a na úrovni A2 v španělštině (8 respondentů). Tyto úrovně naznačují solidní kompetence v těchto jazycích, což je důležité pro jejich uplatnění na trhu práce a mezinárodní komunikaci. Je důležité poznamenat, že úrovně jazykových znalostí, které respondenti dosáhli, mohou být ovlivněny délkou a intenzitou výuky, které absolvovali na univerzitě. V tomto konkrétním případě, kdy studenti začali studovat druhý cizí jazyk až na univerzitě a měli pouze 9 měsíců výuky, měli omezené možnosti dosáhnout vyšší úrovně jazykových dovedností.

Typicky je pro dosažení úrovně B2 v cizím jazyce potřeba delšího a intenzivnějšího studia, které může trvat řadu let. Absolventi, kteří měli pouze 9 měsíců výuky, byli tedy omezeni v možnostech dosáhnout takové úrovně znalostí. Tento fakt může být klíčový při interpretaci výsledků a zároveň zdůrazňuje důležitost kontinuálního a dlouhodobého vzdělávání v cizích jazycích, pokud si respondenti přejí dosáhnout vyšší úrovně kompetence. I přes omezený časový rámec však studenti mohou získat základní porozumění a dovednosti v cizím jazyce, což je cenná platforma pro další rozvoj jejich jazykových schopností v budoucnu.

Dalším důležitým bodem této analýzy je statistika spokojenosti s výukou cizích jazyků na ČZU, která je znázorněna v grafu 1.

Graf 1 Spokojenost s výukou cizích jazyků

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky z grafu 1 poskytují zajímavý pohled na postoj studentů a absolventů k poskytovanému vzdělání. Z 30 respondentů bylo 27 spokojeno s výukou angličtiny, což naznačuje vysokou míru uspokojení s tímto jazykem, který je v dnešní době klíčový pro mezinárodní komunikaci a zaměstnatelnost. Tři respondenti vyjádřili nesouhlas, což bylo spojeno s individuálními preferencemi, očekávání a nedostatky interakce během výuky.

Kromě toho, 22 respondentů bylo spokojeno s výukou druhého cizího jazyka, zatímco 8 vyjádřilo nesouhlas. Tento výsledek může být částečně ovlivněn omezeným časovým rámcem pro výuku druhého cizího jazyka na univerzitě, jak bylo zmíněno v předchozím kontextu. Respondenti, kteří byli nespokojeni, mohli pociťovat nedostatečný pokrok ve svém učení, což by mohlo být způsobeno krátkou dobou, kterou měli k dispozici.

Analýza splnění očekávání od výuky odhaluje, že 19 respondentů hodnotí výuku pozitivně, zatímco 11 vyjádřilo názor, že jejich očekávání nebyla splněna. Mezi hlavními důvody nesplněných očekávání bylo nejčastěji uváděno nedostatečné pokroky v druhém cizím jazyce. Tento faktor by mohl odrážet výzvu, kterou představuje krátký časový rámec pro výuku tohoto jazyka na univerzitě, což potvrzuje potřebu dalšího zlepšení v této oblasti.

Výsledky naznačují, že většina respondentů je spokojena s výukou angličtiny, ale existuje prostor pro zlepšení ve výuce druhého cizího jazyka. Tato zjištění by měla být brána v úvahu při formulaci budoucích strategií vzdělávání a při poskytování podpory studentům v jejich jazykovém rozvoji.

Existuje několik obecných důvodů, proč by studenti mohli cítit neuspokojení s výukou jazyka, zvláště pokud byli dotazováni studenti, kteří měli zkušenost s výukou online kvůli pandemii COVID-19.

Online výuka snižovala možnosti interakce mezi studenty a učiteli. Omezená možnost diskuse, spolupráce a komunikace vedla k pocitu izolace a omezení prostoru pro efektivní učení jazyka.

Dalším důvodem bylo uváděno technické problémy, jako jsou nestabilní internetové připojení, nízká kvalita zvuku nebo obrazu, a problémy s platformami pro online výuku, narušovaly výuku a vedli k frustraci studentů.

Omezený prostor pro praktické cvičení: Jazyková výuka vyžaduje mnoho praktických cvičení, jako jsou konverzace, cvičení s poslechem a psaní. Online prostředí omezuje možnosti pro tyto aktivity a snižuje efektivitu výuky.

Nedostatek individuální pozornosti: Ve virtuálním prostředí je obtížné poskytnout individuální pozornost každému studentovi. Někteří studenti mohou mít potřebu další podpory nebo vysvětlení, které v online třídě nemusí být dostatečně dostupné.

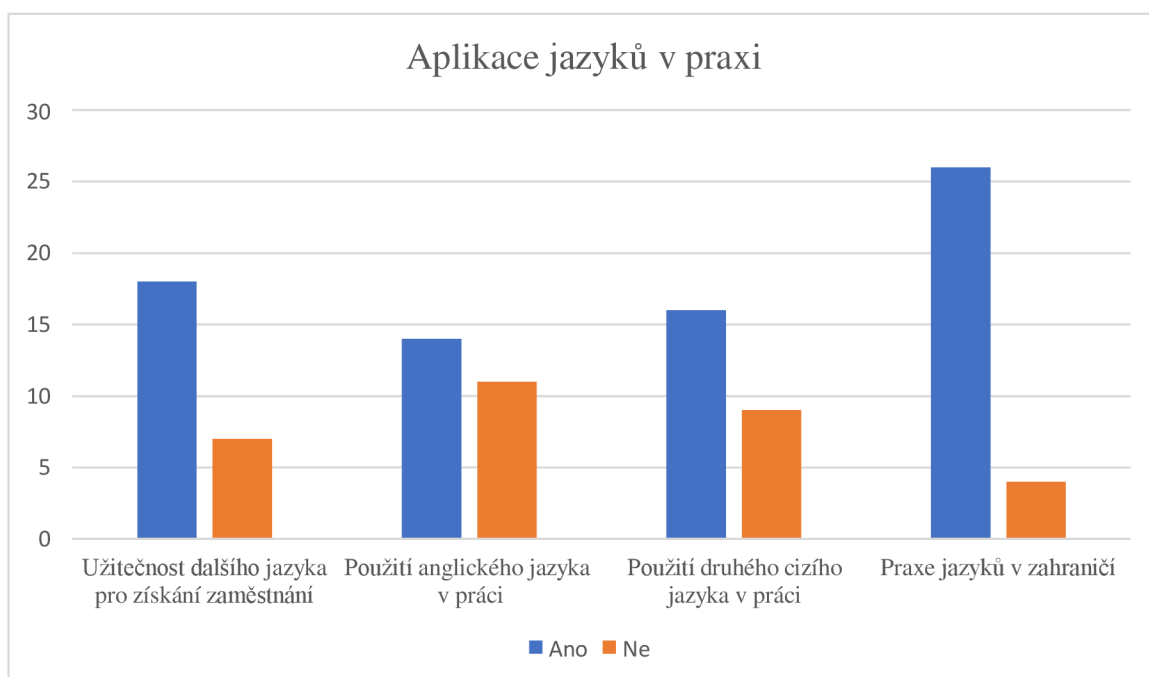
Nedostatečná motivace: Pro některé studenty bylo obtížné udržet motivaci a disciplínu v online prostředí. Nedostatek fyzické přítomnosti učitele a spolužáků snižuje pocit zodpovědnosti ve výuce.

Problémy s organizací: Online výuka vyžaduje vyšší míru samostatnosti a organizace. Někteří studenti měli problémy se správou času a plánováním svých výukových aktivit, což může vést k nedostatečnému pokroku ve studiu jazyka.

Tyto faktory zčásti přispěly k pocitu neuspokojení studentů s výukou jazyka, zejména pokud byli dotazovaní studenti, kteří měli zkušenost s online výukou kvůli pandemii COVID-19. Je důležité tyto obavy brát v úvahu při hodnocení kvality vzdělávání a při hledání způsobů, jak vylepšit prostředí výuky pro studenty v budoucnosti.

V grafu 2 je možné pozorovat, jak v případě dotazovaných byla znalost jazyků aplikována v praxi.

Graf 2 Aplikace jazyků v praxi

Zdroj: vlastní zpracování

Užitečnost dalšího jazyka pro získání zaměstnání: Většina respondentů, konkrétně 18 z 30, vnímá znalost dalšího jazyka jako užitečnou při hledání zaměstnání. Někteří dotazovaní uváděli, že i když pozice, na kterou se hlásili, nezahrnovala práci v jiném jazyce než angličtina a čeština, znalost dalšího jazyka byla oceněna jako výhoda a určitá převaha nad ostatními uchazeči. Toto potvrzuje rostoucí důležitost jazykových dovedností na trhu práce, kde mnoho zaměstnavatelů ocení schopnost komunikovat v různých jazycích.

Použití anglického jazyka v práci: Z výsledků vyplývá, že 14 respondentů používá anglický jazyk v práci. Angličtina zůstává dominantním jazykem v oblasti mezinárodní komunikace a obchodu, a proto není překvapující, že většina respondentů uplatňuje své znalosti tohoto jazyka v pracovním prostředí. Většinou odpovídali „ano“ absolventi, kteří pracují v mezinárodních firmách, a studenti, pracující v oblastech IT a gastronomie. Je tady vidět rostoucí potřebu anglického jazyka v technologických a globálně orientovaných sektorech, což zároveň zdůrazňuje význam jazykové připravenosti pro budoucí pracovní příležitosti v těchto rychle se rozvíjejících oblastech.

Použití druhého cizího jazyka v práci: Zajímavý je fakt, že pouze 6 respondentů používá druhý cizí jazyk v práci. To naznačuje, že i když respondentům mohou být k dispozici jazykové dovednosti v dalším jazyce, jejich praktické využití v profesním životě může být omezené, možná kvůli charakteru jejich práce nebo nedostatečné poptávce v pracovním prostředí. Studenti po absolvování univerzitního studia obvykle dosahují pouze úrovně A2 v dalším cizím jazyce, což je často nedostatečné pro práci. Většinou s takovou úrovní může člověk vykonávat pouze prosté činnosti v daném jazyce. Tohle odráží nedostatečnou podporu výuky a rozvoje druhého cizího jazyka v rámci vzdělávacích programů, a tudíž nedostatek schopností pro praktické uplatnění v pracovním prostředí.

Praxe jazyků v zahraničí: Většina respondentů, konkrétně 26 z 30, má zkušenost s používáním jazyků v zahraničním prostředí. Tento fakt podtrhuje důležitost mezinárodní mobility a schopnosti komunikovat v cizím jazyce při práci v mezinárodním prostředí nebo při cestování.

Závěr analýzy

Na základě poskytnutých výsledků dotazování lze vyvodit několik závěrů ohledně znalostí cizích jazyků u studentů a absolventů:

Angličtina je nejrozšířenějším studovaným jazykem mezi dotazovanými, přičemž většina respondentů (19 dotazovaných) vykazuje úroveň B2. Tato úroveň naznačuje dobrou schopnost komunikace v anglickém jazyce. Většina respondentů vyjádřila spokojenost s výukou angličtiny na ČZU a také s výukou druhého cizího jazyka. Toto ukazuje na obecně pozitivní vnímání jazykového vzdělávání na univerzitě. Kromě angličtiny studuje významný počet respondentů také němčinu, španělštinu, čínštinu a ruštinu, což ukazuje na široký záběr jazykového vzdělávání.

Zatímco většina absolventů (10 z 12) pracuje ve svém oboru a využívá cizí jazyky, pouze menší část studentů (4 z 18) pracuje ve svém oboru a využívá jazykové dovednosti. Toto může naznačovat, že praktické uplatnění jazykových dovedností je efektivnější po ukončení studia. Na druhou stranu ale je možné konstatovat, že obecně většina studentů nepracuje ve svém oboru. Během studia většina lidí pracuje na brigádách, nebo vůbec nemá na práci během studia čas.

Většina dotazovaných, kteří jsou zaměstnaní, uvádí, že v práci používají angličtinu. To naznačuje, že znalost cizích jazyků je praktickým a užitečným nástrojem při práci v ekonomickém oboru, kde je zaměstnána většina pracujících dotazovaných. Ze zjištění vyplývá, že velký počet respondentů měl možnost praktikovat jazyky v zahraničí, a to nejenom během cestování, ale i při mezinárodní spolupráci.

Dotazovaní studenti a absolventi vykazují dobré znalosti anglického jazyka a dalších cizích jazyků, což odráží efektivní jazykové vzdělávání v souladu s jazykovou politikou Evropské unie, která doporučuje studium minimálně dvou cizích jazyků, z nichž jeden je angličtina.

5.1.1 Analýza znalosti angličtiny

V dnešním globalizovaném světě je znalost angličtiny nejen výhodou, ale často nutností. Jako lingua franca mezinárodního obchodu, vzdělávání a diplomacie angličtina otevírá dveře k nekonečným možnostem a příležitostem. Anglický jazyk je důležitým nástrojem pro studenty ekonomických vysokých škol z několika klíčových důvodů. Důležité je, v dnešní globalizované ekonomice je angličtina mezinárodním jazykem obchodu, financí a podnikání. Schopnost komunikovat v angličtině otevírá studentům dveře k mnoha příležitostem jak v domácím, tak i v mezinárodním prostředí. Tento jazyk je často považován za klíčový nástroj ve vzdělávání. Se vzrůstajícím počtem mezinárodních programů a kurzů nabízených v anglickém jazyce se otevírá studentům z celého světa přístup k rozmanitému a kvalitnímu vzdělání. Znalost angličtiny umožňuje studentům studovat v prestižních zahraničních institucích, účastnit se výměnných programů a přistupovat k široké škále výzkumných materiálů, které jsou často dostupné pouze v angličtině.

Ekonomové a manažeři se neustále potýkají s potřebou sledovat a analyzovat globální trendy a události. Velká část relevantních informací je k dispozici v anglickém jazyce, a tak schopnost číst, porozumět a interpretovat anglické texty je pro studenty ekonomických programů klíčová. V profesním životě je angličtina často bránou k mezinárodním příležitostem. Ovládání tohoto jazyka umožňuje specialistům, včetně odborníků z oblasti financí, obchodu a analytiky, komunikovat s kolegy a klienty z různých zemí, rozvíjet mezinárodní obchodní vztahy a účastnit se mezinárodních konferencí a seminářů. Znalost angličtiny zvyšuje zaměstnatelnost jedinců, umožňuje jim pracovat pro mezinárodní korporace nebo dokonce migraci za prací do jakýchkoliv zemí. Ve vědě a byznysu, kde angličtina dominuje jako hlavní jazyk komunikace, jsou odborníci, kteří ji ovládají, schopni sdílet své poznatky a výzkum s globálním publikem.

Osobní výhody zvládnutí angličtiny sahají daleko za profesní a akademickou oblast. Angličtina jako most mezi kulturami otevírá dveře k lepšímu porozumění a ocenění různých kultur. Umožňuje lidem cestovat, prozkoumávat a komunikovat po celém světě, což vede k osobnímu obohacení a kulturnímu výměnám.

Přestože jsou přínosy zvládnutí angličtiny nezpochybnitelné, neměli bychom přehlížet výzvy, které s sebou nese. Pro některé může být učení se angličtině obtížné kvůli rozdílům

ve vzdělávacím systému, nedostatku zdrojů nebo expozice jazyku. Je důležité, aby vzdělávací systémy a jazykové politiky podporovaly jazykovou diverzitu a nabízely kvalitní a přístupné možnosti pro učení angličtiny pro všechny.

Za vzdělávacích institucí pak stojí zodpovědnost nejen za výuku jazyka, ale i za podporu kritického myšlení a kulturního uvědomění, které jsou nezbytné pro efektivní využití angličtiny jako nástroje pro mezinárodní komunikaci a spolupráci. Výuka angličtiny by měla být přizpůsobena tomu, aby reflektovala tuto potřebu a zároveň byla přístupná a inkluzivní pro všechny studenty.

5.1.2 Analýza znalosti jiných jazyků

V současném globalizovaném světě se znalost více cizích jazyků stává stále důležitějším atributem pro osobní i profesní rozvoj. Z analýzy dat dotazování, které zahrnovalo 30 respondentů různých vzdělávacích úrovní a profesních orientací, lze vyvodit závěry o významu a užitečnosti znalostí cizích jazyků.

Z demografického hlediska šetření zahrnovalo 18 žen a 12 mužů, z nichž většina byli studenti, zatímco menší část dotazovaných byli absolventi. Zajímavé je, že většina respondentů, ať už studentů nebo absolventů, uvedla, že znalost cizích jazyků měla vliv na jejich profesní život.

Všichni dotazovaní studovali angličtinu, což je v souladu s globálním trendem významu angličtiny jako mezinárodního lingua franca. Kromě angličtiny dotazovaní studovali další jazyky, jako je němčina, španělština, čínština a ruština, což ukazuje na rozmanitost jazykových zájmů a potřeb. Úroveň jazykových znalostí se lišila, což naznačuje různé stupně expozice a vzdělávacích metod.

Většina respondentů byla spokojena s výukou angličtiny na univerzitě, ačkoliv někteří uvedli, že jejich jazykové dovednosti se během studia významně nezlepšily. To může poukazovat na potřebu intenzivnějších nebo interaktivnějších kurzů. Co se týče druhého studovaného jazyka, respondenti ho vnímali jako pozitivní a zajímavou zkušenost, která rozšířila jejich jazykové a kulturní obzory.

Jak se ukázalo, znalost dalších cizích jazyků je významnou výhodou na trhu práce. Mnoho respondentů uvedlo, že znalost druhého jazyka jim pomohla v procesu hledání zaměstnání a odlišila je od ostatních kandidátů. Někteří respondenti také uváděli, že studium druhého jazyka jim pomohlo při studiu a během vypracování závěrečných prací. To potvrzuje, že multilingvismus je cenným aktivem v konkurenčním pracovním a studijním prostředí.

Vícejazyčnost je užitečná nejenom v profesním životě, ale přispívá také k osobnímu rozvoji a mezikulturnímu porozumění. Většina respondentů měla možnost praktikovat jazyky v zahraničí, což přispělo k jejich jazykovým schopnostem a kulturnímu uvědomění.

Z analýzy vyplynulo, že znalost různých cizích jazyků má mnohostranný přínos. Nejenže zvyšuje možnosti zaměstnání a profesní mobility, ale také přispívá ke kulturnímu obohacení a osobnímu rozvoji. V multilingválním světě je schopnost komunikovat ve více jazycích cenným nástrojem pro překonávání kulturních a jazykových bariér. Znalost cizích jazyků umožňuje jedincům efektivněji se zapojit do globální komunity a rozšiřuje jejich perspektivy, což je nezbytné pro úspěch v dnešním propojeném světě.

Jazykové dovednosti nejsou jen o schopnosti komunikovat, jsou to cesty k pochopení různorodých kultur a myšlení. To podporuje větší flexibilitu myšlení, což je zásadní ve světě, který se rychle mění a je stále více vzájemně propojený. Multilingvismus rovněž přináší výhody v oblasti kreativity a inovace, protože osoby hovořící více jazyky jsou schopny přistupovat k problémům z různých úhlů pohledu.

V kontextu vzdělávání a profesního rozvoje poskytuje znalost cizích jazyků jedincům konkurenční výhodu. Jak ukázala analýza, respondenti, kteří hovořili více jazyky, měli lepší šance najít zaměstnání ve svém oboru. To je obzvláště důležité v době, kdy mnoho společností působí na globální úrovni a vyžaduje zaměstnance s mezinárodní perspektivou a schopností komunikovat s různými kulturami.

Vzhledem k tomu, že mnoho respondentů začalo studovat angličtinu před vstupem na univerzitu a udržovalo svou úroveň znalostí během univerzitního studia, je důležité zdůraznit

potřebu kontinuálního jazykového vzdělávání. Učení se jazykům by nemělo být považováno za jednorázovou aktivitu, ale za neustálý proces, který podporuje celoživotní učení a rozvoj.

Z toho lze usuzovat, že multilingvismus není jen ovládní slov a gramatiky; je to především otevírání dveří k novým možnostem, získávání hlubšího porozumění světu a překonávání kulturních bariér. V dnešním globalizovaném světě je znalost více jazyků nenahraditelným nástrojem pro osobní a profesní úspěch.

5.1.3 Analýza problémů vyplývajících z nedostatečné jazykové znalosti

Nedostatečná jazyková úroveň studentů ekonomického oboru může být klíčovým faktorem ovlivňujícím jejich akademický a profesní úspěch. V globalizovaném podnikatelském prostředí je schopnost komunikovat v cizím jazyce důležitá pro úspěšnou kariéru v podnikání, financích a administrativních profesích.

Prvním problémem, který může nastat kvůli nedostatku jazykových dovedností, je omezený přístup k relevantním informacím a zdrojům. V oblasti podnikání je důležité sledovat globální trendy, analyzovat trhy a konkurenty a většina aktuálních informací je k dispozici pouze v angličtině. Studenti s nedostatečnými jazykovými dovednostmi tak mohou mít omezený přístup k důležitým informacím, což může ovlivnit jejich schopnost činit efektivní rozhodnutí a podnikat.

Dalším problémem je omezená konkurenceschopnost na trhu práce. V obchodním prostředí je schopnost komunikovat s partnery, zákazníky a kolegy z různých zemí klíčovým faktorem úspěchu. Studenti s nedostatečnou znalostí jazyka mohou mít omezené možnosti získat atraktivní zaměstnání nebo rozvíjet své podnikání na mezinárodní úrovni, což v budoucnosti může omezit i výši jejich příjmu.

V konečném důsledku může neschopnost efektivně komunikovat v mezinárodním prostředí vést k nedorozuměním a ztrátě obchodních příležitostí. V podnikání je důležité umět komunikovat s lidmi z různých kultur a porozumět jejich potřebám a očekáváním. Studenti s nedostatečnou znalostí jazyka mohou mít potíže s navázáním a udržováním obchodních vztahů.

Obecně lze tedy říct, že nedostatečná znalost jazyka může bránit akademickému a profesnímu rozvoji studentů v oblasti podnikání. Je důležité, aby vzdělávací instituce v souladu s nástroji jazykové politiky poskytovaly studentům dostatečnou podporu a zdroje pro rozvoj jejich jazykových dovedností a studenti sami věnovali dostatečnou pozornost svému jazykovému vzdělání, aby snadně dosahovali svých profesních podnikatelských cílů.

5.1.4 Návrhy ke zlepšení procesu uplatňování jazykové politiky na ČZU

I když můžeme pozorovat docela úspěšné uplatňování jazykové politiky Evropské unie na České zemědělské univerzitě, stále existuje prostor ke zvýšení její efektivity.

Jedním ze způsobů, jak dosáhnout pokroku, je zvýšit finanční investice do jazykového vzdělávání. Zajištění dostatečných zdrojů pro výběr moderních výukových materiálů, technologií a školení učitelů by umožnilo efektivnější a kvalitnější výuku. Dalším klíčovým aspektem je aktualizace studijních plánů a metodiky výuky, aby lépe vyhovovala potřebám současných studentů. Zavedení moderních metod, interaktivních cvičení a praktických aktivit zaměřených na konverzaci by pomohlo zvýšit zapojení studentů a zlepšit jejich jazykové dovednosti. Ke zlepšení výuky anglického jazyka a zvýšení její užitečnosti by bylo účinné zavést povinně pro všechny studenty ekonomických oborů studium angličtiny pro ekonomy. Studium tohoto předmětu by bylo samozřejmě složitější, ale poskytlo by to silný jazykový základ pro budoucí specialisty v oblasti ekonomie, managementu nebo financí.

Měla by být také posílena podpora mezikulturního porozumění a komunikace začleněním mezikulturních modulů do vzdělávacích plánů a větší popularizace takových programů mezinárodní výměny jako Erasmus. Kromě toho je třeba posílit podporu mobility studentů a učitelů v rámci EU, což by studentům umožnilo praktikovat jazyky v autentickém prostředí a získávat cenné zkušenosti v mezinárodním kontextu.

Obecně platí, že navzdory určitým pokrokům v jazykové politice a výuce jazyků na univerzitách stále existuje prostor pro zlepšení. Je důležité, aby se politické a vzdělávací orgány aktivně zapojily do procesu zlepšování výuky jazyka a vytvořily prostředí, které podporuje rozvoj jazykových dovedností mládeže v Evropě.

5.2 Diskuze

Diskuse se zaměřuje na testování následujících hypotéz, které byly definovány na začátku vlastní práce:

Hypotéza 1: na univerzitě se uplatňuje jazyková politika, o čemž svědčí rozmanitost jazykových kurzů a povinnost studovat dva jazyky, z nichž jedním by měla být angličtina.

Analýza dat získaných z dotazníků a osobních rozhovorů potvrzuje, že ČZU v Praze nabízí širokou škálu jazykových kurzů, což odpovídá jeho jazykové politice podporující vícejazyčnost. Nařízení studovat angličtinu a další cizí jazyky je jasným projevem této politiky, jejímž cílem je připravit studenty na světový trh práce a mezinárodní akademickou a odbornou spolupráci. Rozmanitost nabízených jazyků umožňuje studentům vybrat si ten, který nejlépe vyhovuje jejich zájmům a plánům budoucí kariéry.

Hypotéza 2: aplikace jazykové politiky na univerzitě v ekonomických disciplínách je účinná a podporuje studenty při získávání jazykových dovedností pro mezinárodní komunikaci a kariéru.

Získané údaje ukazují, že studenti ekonomických oborů v ČZU vykazují vysokou úroveň angličtiny, což je důležité pro jejich akademický a profesní rozvoj. Mnoho respondentů také uvedlo základní nebo pokročilou znalost druhého cizího jazyka, což naznačuje, že univerzitní jazyková politika je účinná při poskytování kompetencí požadovaných studenty v mnohojazyčném a multikulturním prostředí. To je důležité nejen pro jejich akademický úspěch, ale také pro zvýšení jejich konkurenceschopnosti na trhu práce.

Hypotéza 3: jazyková politika aplikovaná na univerzitě má dobrý vliv na profesní a osobní rozvoj studentů, protože podporuje mezikulturní komunikaci a mezinárodní spolupráci.

Odpovědi respondentů a analýza dat ukazují, že jazykové dovednosti získané během studia na ČZU mají pozitivní vliv na osobní a profesní rozvoj studentů. Jak už bylo uvedeno

v teoretické části práce, znalost cizích jazyků má důležitý význam pro studenty ekonomických oborů. Díky efektivnímu jazykovému vzdělávání se studenti účastní mezinárodních programů, stáží a projektů, což obohacuje jejich akademické a profesní zkušenosti a zvyšuje jejich schopnost efektivně komunikovat a komunikovat s lidmi z různých kultur. Jazyková politika ČZU tak přímo podporuje přípravu globálně orientovaných a kulturně kompetentních absolventů schopných úspěšně působit v mezinárodním prostředí.

Recenze studentů a absolventů také ukazují, že výhody studia jazyka přesahují pouhé zvládnutí jazyka; to podporuje vytváření sociálních médií, rozvoj interkulturního porozumění a posiluje sebevědomí studentů v mezinárodních interakcích. Jazyková politika tak hraje klíčovou roli při formování studentů jako občanů světa, kteří jsou schopni přispět k řešení globálních problémů prostřednictvím efektivní komunikace a spolupráce.

Pozitivní hodnocení studentů jazykové politiky a jejího uplatnění v ČZU navíc naznačuje, že univerzita by měla nadále podporovat a rozvíjet své jazykové programy. To zahrnuje zavedení nových kurzů zaměřených na specifické jazykové dovednosti potřebné v určitých profesních oblastech, zvýšení mezinárodní mobility a praktického používání jazyků a podporu celoživotního učení jazyků.

6 Závěr

V rámci této bakalářské práce byla provedena důkladná analýza jazykové politiky a její implementace ve vysokoškolském jazykovém vzdělávání v České republice se zaměřením na ekonomické oblasti. Cílem práce bylo poskytnout ucelený pohled na současnou situaci a výzvy, kterým univerzity čelí v kontextu výuky jazyků a multikulturní komunikace. Práce odhalila, že jazyková politika a její implementace ve vysokoškolském vzdělávání je kritickou oblastí, která vyžaduje neustálou pozornost, inovace a přizpůsobení se měnícím se potřebám studentů a globálnímu trhu práce.

V teoretické části byly objasněny klíčové pojmy a kontexty související s jazykovou politikou, mnohojazyčností a významem anglického jazyka v globálním kontextu. Byla zdůrazněna potřeba posílit jazykové dovednosti studentů ekonomických oborů, aby mohli úspěšně konkurovat na mezinárodním trhu práce. Praktická část práce na základě dotazníkového šetření poskytla důležité poznatky o vnímání a postojích studentů k výuce jazyků a odhalila oblasti, ve kterých lze procesy výuky a učení dále zlepšovat.

Výsledky ukazují, že i když si studenti uvědomují důležitost výuky jazyků, stále existují překážky pro efektivní provádění jazykové politiky na univerzitách. Mezi tyto překážky patří časové omezení výuky, omezené zdroje a nedostatečná interakce mezi studenty a vyučujícími. Tato práce proto navrhuje řadu opatření k řešení těchto problémů, včetně zvýšení flexibility jazykových programů, zlepšení materiálních a lidských zdrojů pro výuku jazyků a rozvoj motivace a povědomí studentů o důležitosti jazykových dovedností.

Závěrem lze říct, že implementace jazykové politiky ve vysokoškolském vzdělání na ČZU je efektivní a je v souladu s jazykovou politikou EU, podle výsledků, uvedených v praktické části. Tato bakalářská práce přispěla k hlubšímu pochopení této problematiky a otevřela cestu pro další výzkum a inovace v oblasti jazykového vzdělávání na vysokých školách. Jazyková politika a její efektivní implementace jsou klíčem k zajištění toho, aby absolventi vysokých škol byli vybaveni potřebnými dovednostmi pro úspěch v dnešním globalizovaném a neustále se měnícím světě.

Pro budoucnost je důležité, aby se univerzity a vzdělávací instituce zaměřily na vytváření prostředí, které podporuje jazykovou rozmanitost a multikulturní komunikaci. To zahrnuje nejen rozšíření nabídky jazykových kurzů, ale také integraci výuky jazyků do odborných disciplín tak, aby studenti mohli rozvíjet své jazykové dovednosti v kontextu své budoucí profesní činnosti. Zvyšování interakce mezi studenty různých jazykových a kulturních prostředí může také přispět k lepšímu porozumění a respektování multikulturních hodnot, což je v dnešním světě zásadní.

Další výzkum by měl i nadále sledovat a hodnotit účinnost provádění jazykové politiky na univerzitách a zkoumat nové metody a přístupy, které by mohly podpořit rozvoj jazykových dovedností studentů. Je také důležité spolupracovat s externími partnery, včetně společností a mezinárodních organizací, které by mohly studentům nabídnout praktické příležitosti k využití jejich jazykových dovedností v reálném světě.

Tato bakalářská práce zdůraznila význam jazykové politiky a její implementace ve vysokoškolském vzdělávání jako klíčových faktorů pro zlepšení jazykových dovedností a multikulturních kompetencí studentů. Zatímco cesta k dosažení těchto cílů může být obtížná, odměnou bude generace absolventů připravených čelit výzvám a využít příležitosti globálního trhu.

7 Seznam použitých zdrojů

1. Cambridge University Press. (2003). (2009). Languages in a Globalising World. Online publication date: November 2009. (20093). ISBN: 9780511613739.
2. Cambridge University Press. (2021). The Lingua Franca. Online publication date: November (2021). ISBN: 9781009000161.
3. COOK, V. J. (1992.). Multi-competence and the learning of many languages. Language, Culture and Curriculum, (1992). ISBN 978-0-340-95876-6.
4. CRYSTAL, D. D. (2003). English as a Global Language. Cambridge University Press, 2003. ISBN 9780511486999.
5. EDWARDS, J.J. (2013). Multilingualism. London: Routledge, 1994. ISBN 9780415120111.
6. ESIPASbírka zákonů [online]. Dostupné z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=AZ&CP=32013R0517&maxDate=26101958> [cit.14. 6. 2023].
7. EURES. (2021). „Pět důvodů, proč znalost cizího jazyka může zvýšit vaši zaměstnatelnost“ [online] Dostupné z: https://eures.europa.eu/five-reasons-why-learning-language-can-boost-your-employability-2021-06-22_cs [cit. 13.01. 2023].
8. European Commission, (2017). Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Humburg, M., Beadle, S., Smith, R., et al., Study on foreign language proficiency and employability: final report, Publications Office, 2017, <https://data.europa.eu/doi/10.2767/908131>
9. Evropská komise. (1987). Erasmus+ funding programme. [online] Dostupné z: https://commission.europa.eu/education/set-projects-education-and-training/erasmus-funding-programme_cs#:~:text=z%20programu%20Erasmus%2B-.Erasmus%2B%20je%20program%20EU%20na%20podporu%20vzd%C4%9B%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD%2C%20odborn%C3%A9%20p%C5%99%C3%A1dpravy%2C%20ml%C3%A1de%C5%BEe,vykon%C3%A1vat%20dobrovolnicko-u%20%C4%8Dinnost%20v%20zahrani%C4%8D%C3%AD [cit. 1. 7. 2022].
10. Evropská komise. (1995). Leonardo da Vinci programme launched. [online] Dostupné z: <https://cordis.europa.eu/article/id/3827-leonardo-da-vinci-programme-launched> [cit. 1. 7. 2022].

11. Evropská komise. (2000). Socrates II. [online] Dostupné z: <https://cordis.europa.eu/project/id/688228> [cit.ováno 1. 7. 2022].
12. Evropská komise. (2001). eContent. [online] Dostupné z: <https://cordis.europa.eu/search?q=%27eContent%27&p=1&num=10&srt=Relevance:decreasing> [cit. 1. 7. 2022].
13. Evropská komise. (2006). European language initiatives. [online] Dostupné z: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/multilingualism/european-language-initiatives> [cit. 1. 7. 2022].
14. Evropský parlament. (2007). Language Policy. [online] Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/142/language-policy> [cit. 29. 6. 2023].
15. Evropský parlament. (2023). Maastrichtská smlouva a Amsterodamská smlouva. [online] Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/3/maastrichtska-smlouva-a-amsterodamska-smlouva> [cit.ováno 14. 6. 2023].
16. Firth, A. (1996). The discursive accomplishment of normality: On 'lingua franca' English and conversation analysis. *Journal of Pragmatics*. [online] Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0378216696000148> [cit. 22.10. 2022].
17. GEGENBILDER. (2020). Handbuch interkulturelle Didaktik. 2. korrigierte Auflage. Münster: Waxmann Verlag, 2020. Band 10. ISBN 9783830942122.
18. JANÍKOVÁ, Věra. (2013). Mnohojazyčnost a didaktika cizích jazyků. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Muni Press. ISBN 9788021066830.
19. JENKINS, J. C., CHOJNACKY, D. C., HEATH, L. S., & BIRDSEY, R. A. (2003). National-scale biomass estimators for United States tree species. *Forest Science*, 49(1), 12-35. [online] Dostupné z: https://www.fs.usda.gov/ne/newtown_square/publications/other_publishers/OCR/n_e_2003jenkins01.pdf [cit. 07.09. 2022].
20. Jobs.cz. (2022). Úvodní stránka. LMC s.r.or.o., 2022. [Online] Dostupné z: <https://www.jobs.cz/> [cit. 29.5. 2022].
21. JONÁKOVÁ, S.S. (2009). Jazyková politika Evropské unie a její implementace do státní jazykové politiky České republiky v oblasti terciárního vzdělávání. Aula,

- 2009, 17(4): 74-75. [Online] Dostupné z: <https://www.csvs.cz/wp-content/uploads/2019/01/2009-4-jazykova-politika-EU.pdf> [cit. 29.5. 2022]
22. MCKAY, S. L., & BOKHORST-HENG, W. D. (2008). *International English in Its Sociolinguistic Contexts: Towards a Socially Sensitive EIL Pedagogy*. New York: Routledge. ISBN 9780805863383.
23. Mercator Research Centre. (2007). [online] Dostupné z: <https://www.mercator-research.eu/en/> [cit.ováno 1. 7. 2022].
24. Ministère de la Culture et de la Communication. Délégation générale à la langue française et aux langues de France. (2011). *Rapport au Parlement sur l'emploi de la langue française*. [online] Dostupné z: http://www.culture.gouv.fr/culture/dglf/rapport/2011/Rapport_Parlemen_11.pdf [cit. 22.10. 2022].
25. Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. (2022). *Otázky a odpovědi - právní odpovědi – právní základy EU*. [online] Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/1050194/otazky.pdf/567a4eac-b7a7-46f9-8c98-9b6902ad9fd4#:~:text=Pr%C3%A1vn%C3%ADm%20z%C3%A1kladem%20jazykov%C3%A9%20politiky%20EU,jak%C3%BDm%20%C3%BA%C4%8Delem%20se%20maj%C3%AD%20pou%C5%BE%C3%ADt> [cit. 29. 5. 2022].
26. MŠMT ČR. (2001). *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice – Bílá kniha*. Praha: MŠMT ČR. str. 47-51. ISBN 8021103728.
27. MŠMT ČR., (2022). *Výuka cizích jazyků*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2022. [Online] Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vyuka-cizich-jazyku> [cit. 29.5. 2022]
28. MŠMT. (1999). *Národní plán výuky cizích jazyků*. [online] Dostupné z: http://www.syka.cz/files/narodni_plan_vyuky_ciz_jaz.pdf [cit. 07.09. 2022].
29. MŠMT. (2000). *Stránky Boloňského procesu*. Praha. Online publication date: 2000. Dostupné z: <http://www.bologna.msmt.cz>. [cit.07.09.2022].
30. MŠMT. (2005-2008). *Národní plán výuky cizích jazyků*. [online] Dostupné z: http://www.syka.cz/files/narodni_plan_vyuky_ciz_jaz.pdf [cit. 07.09. 2022].

31. NEKVAPIL, J., SLOBODA, M., WAGNER, P. P. (2009)., Mnohojazyčnost v České republice: základní informace = Multilingualism in the Czech Republic: basic information. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2009. ISBN 9788071065814.
32. NEUNER, G. (2002). Mehrsprachigkeitskonzept und Tertiärsprachendidaktik. In: Hufeisen, B. & Neuner, G. (Eds.), Mehrsprachigkeitskonzept – Tertiärsprachenlernen – Deutsch nach Englisch, s. 13–34. Strasbourg: Council of Europe Publishing. (2003).
33. OSN. (2022). „Population growth is opportunity for action on SDGs, climate, UN DESA report says.“ [online] Dostupné z: <https://www.un.org/en/desa/population-growth-opportunity-action-sdgs-climate-un-desa-report-says> [cit. 22.10. 2022].
34. Presidency Conclusions. (2002). Barcelona European Council 15 and 16 March 2002. Dostupné z: https://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/barcelona_european_council.pdf[cit. 07.09. 2022].
35. Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin. [online] Dostupné z: <http://conventions.coe.int/Treaty/rus/Treaties/Html/157.htm> [cit. 29. 6. 2023].
36. Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 12. března 2002, případ C-168/00. [online] Dostupné z: <http://europa.eu.int/eurlex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0168:EN:HTML> [cit. 1. 7. 2022].
37. SMITH, J. K. (2020). Agency in Language Policy and Planning: Exploring Decisions, Choices, and Constraints. Taylor & Francis Ltd. ISBN 9780367732271.
38. Vyvážená mnohojazyčnost ve vědecké komunikaci. (2017). [online] Dostupné z: https://enressh.eu/wp-content/uploads/2017/09/enressh_helsinki_initiative_czech.pdf [cit. 29.5. 2022].
39. DAOUST D., MAURAI J. (1995). Politique et aménagement linguistique. P. ISBN 9782735128273.
40. NGALASSO M.M. (1986). Etats des langues et langues de l'Etat au Zaïre Politique africaine. ISBN 9783735128272.
41. Moïse, Claudine. (2000). Aménagement linguistique, politique linguistique et place du sujet. ISBN 9088070065834.

42. Metodický portál. (2003). Informace o Akčním plánu na podporu jazykového vzdělávání a jazykové rozmanitosti na léta 2004-2006. [online] Dostupné z: <http://www.rvp.cz/clanek/701/73>. [cit. 05.12. 2023].
43. CELBOVÁ, Iva. (2000) Program Culture 2000 podporuje evropskou kulturu. *Ikaros* [online] Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/10687> . [cit. 05.12. 2023].
44. Evropská komise. (1991). Media. [online] Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/eu-media-programme-1991-2019>. [cit. 1.7. 2022].
45. Evropská komise. (2001). eContent. [online] Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/languages-culture/linksdossier/econtent-and-languages-programme-archived/>. [cit. 1.7. 2022].
46. Evropská komise. (2012-2013). Language Rich Europe. [online] Dostupné z: https://migrant-integration.ec.europa.eu/library-document/language-rich-europe_en. [cit. 1.7. 2022].
47. European Commission, Directorate-General for Communication. Special. (2014). Eurobarometer 386: Europeans and their Languages. Dostupné z: http://data.europa.eu/88u/dataset/S1049_77_1_EBS386. [cit. 30.1. 2024].
48. VON BUSEKIST, A. (2012). Lingua politica: Réflexions sur l'égalité linguistique. *Le Philosophoire*. Dostupné z: <https://doi.org/10.3917/phoir.037.0097>. [cit. 27.1. 2024].
49. FIDRMUC, JAN & FIDRMUC, JARKO. (2015). Foreign languages and trade: evidence from a natural experiment. *Empirical Economics*. ISBN 0018101509997.
50. SMOKOTIN VLADIMIR M., PETROVA GALINA I., GURAL SVETLANA K. The role of natural languages as lingua francas in the course of human history // *Language and Culture*. (2017). Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/the-role-of-natural-languages-as-lingua-francas-in-the-course-of-human-history>. [cit. 27.1. 2024].

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Hierarchie jazyků v Evropě	22
---	----

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní charakteristika dotazovaných	37
Tabulka 2: Informace o počtu dotazovaných, které se nachází na určité úrovni znalostí uvedených jazyků.....	41

8.3 Seznam grafů

Graf 1: Spokojenost s výukou cizích jazyků	43
Graf 2: Aplikace jazyků v praxi.....	45

8.4 Seznam použitých zkratk

ČR – Česká republika

ČZU – Česká zemědělská univerzita

EU – Evropská unie

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

RMJ – Regionální a menšinové jazyky

Přílohy

Příloha 1 – Vzor dotazníku pro studenty

1. Pohlaví
2. Studijní obor
3. Úroveň studia (např. bakalářské, magisterské, absolvent)
4. Jaký je váš rodný jazyk?
5. Uveďte seznam všech cizích jazyků, které studujete nebo jste studoval/a
6. Uveďte pro každý jazyk úroveň znalostí (A1, A2 atd).
7. Vyhovovala vám výuka angličtiny na ČZU?
8. Jak se vám líbila výuka druhého cizího jazyka?
9. Splnila výuka cizího jazyka vaše očekávání?
10. Byl další jazyk užitečný pro získání zaměstnání?
11. Používáte anglický jazyk v práci?
12. Používáte další jazyk v práci?
13. Měl/a jste možnost praktikovat jazyky v zahraničí?
14. Prostor pro komentáře (uveďte další komentáře týkající se studia cizích jazyků).
15. Poděkování „Děkujeme všem, kteří si našli čas zhodnotit efektivitu uplatnění jazykové politiky na Provozně ekonomické fakultě a podělili se svými zkušenosti ve studiu jazyků“

Příloha 2 – Vzor dotazníku pro absolventy

1. „Dobrý den! Mohli byste, prosím, říct něco o sobě a o tom, jak jste se dostali ke studiu ekonomie?“
2. „Jakou roli hrálo studium cizích jazyků ve vašem vzdělání? Bylo to požadavek vašeho studijního programu?“
3. „Pamatujete si moment, kdy jste si uvědomili, že znalost cizích jazyků může být důležitá pro vaši budoucí kariéru v ekonomii?“
4. „Které cizí jazyky jste studovali během svých studií na univerzitě a jak byly spojeny s vaší specializací v oblasti ekonomie?“

5. „Jak hodnotíte politiku vaší univerzity v otázkách studia cizích jazyků? Považujete ji za adekvátní a podporující studenty?“
6. „Můžete popsat nejvýznamnější výhody, které vám znalost cizích jazyků přinesla v kontextu vaší specializace?“
7. „Byly v rámci vašeho studijního programu kurzy zaměřené na mezinárodní ekonomiku nebo ekonomiku určitých zemí, kde by znalost specifického jazyka byla obzvláště užitečná?“
8. „Které metody a přístupy ke studiu jazyků se vám jevily jako nejefektivnější v kontextu vaší specializace?“
9. „Domníváte se, že znalost cizích jazyků zvyšuje vaši konkurenceschopnost na trhu práce v oblasti ekonomie? Můžete uvést příklady z osobní zkušenosti?“
10. „Byly situace ve vašem studiu nebo kariéře, kdy vám znalost cizích jazyků umožnila přístup k unikátním zdrojům nebo informacím v oblasti ekonomie, které nebyly dostupné v češtině?“
11. „Je nějaký jazyk, jehož studium považujete za obzvláště důležité pro ekonomy dnes? Proč?“
12. „Jaké rady byste dali studentům ekonomie ohledně studia cizích jazyků?“
13. „Jak si myslíte, jaká je budoucnost vícejazyčnosti ve světě ekonomie? Které jazyky by mohly být v nadcházejících letech důležitější?“